

Zadruga za XXI. stoljeće

ZADRUGA
ZA XXI. STOLJEĆE

Osijek 2006. godine

Sadržaj brošure Zadruga za XXI. stoljeće

	UVODNA RIJEČ ŽUPANA	
1.	ZADRUGA, ŠTO JE TO?	4
2.	PRAVNI OKVIR	5
3.	ZADRUŽNA NAČELA	7
4.	POVIJEŠT ZADRUGARSTVA NA NAŠIM PODRUČJIMA	8
5.	ZADRUGE U HRVATSKOJ I KAKO IH OSNOVATI	10
5.1.	POSTUPAK OSNIVANJA ZADRUGE	11
5.2.	POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA REGISTRACIJU ZADRUGE	12
5.3.	ZAKONSKA REGULATIVA	12
5.4.	ZAŠTO SE UDRUŽITI U ZADRUGU ?	13
5.5.	ZAŠTO BAŠ ZADRUGA ?	14
6.	ŠTO ZADRUGA TREBA PREDSTAVLJATI I KAKVA TREBA BITI ?	15
6.1.	MANAGERSTVO I ZADRUGA (UPRAVA ZADRUGE)	15
6.2.	PODUZETNIŠTVO I ZADRUGA	18
6.3.	POSLOVNO PLANIRANJE	19
6.4.	FINANCIRANJE POSLOVNOG POTHVATA	21
7.	POTPORNE INSTITUCIJE I PROGRAMI ZA RAZVOJ PODUZETNIČKOG ZADRUGARSTVA	23
7.1.	OSTALE INSTITUCIJE ZA RAZVOJ ZADRUGARSTVA	24
7.2.	ZADRUŽNI SAVEZI	24
7.3.	HRVATSKI SAVEZ ZADRUGA	26
7.4.	SAVEZ OBRTNIČKIH ZADRUGA	27
7.5.	SAVEZ ŠTEDNO-KREDITNIH ZADRUGA	28
8.	ZADRUGE U EUROPI	29
9.	PREDSTAVNICI ZADRUGA NA PODRUČJU OBŽ	31
10.	ZADRUGE U BROJKAMA	40
11.	KONTAKTI	43
12.	...NEŠTO ZA KRAJ...	45
13.	POJMOVNIK	54

UVODNA RIJEČ

Poštovani,

nastojeći aktivno sudjelovati u stvaranju pretpostavki za brži gospodarski razvoj (povećanje zaposlenosti i broja poslovnih subjekata, jačanje konkurentnosti i izvozne orijentiranost te povećanje stranih ulaganja), Osječko-baranjska županija provodi niz projekata, aktivnosti i mjera. Jedna od aktivnosti kojom se nastoji omogućiti povezivanje poduzetnika i njihov lakši nastup na tržištu usmjerena je na afirmaciju zadruga kao značajnog čimbenika gospodarskog rasta i razvoja.

Na području Osječko-baranjske županije osnovano je najviše zadruga u Republici Hrvatskoj s velikim brojem zadrugara, zaposlenika i kooperanata. Izdavanjem brošure «Zadruga za 21. stoljeće» želimo približiti zadrugu kao oblik međusobnog povezivanja i udruživanja poduzetnika, upoznati postojeće i buduće poduzetnike s prednostima poslovanje u zadrugama te na taj način potaknuti povećanje broja zadruga, ne samo poljoprivrednih nego i obrtničkih, uslužnih te štedno-kreditnih.

Brošura sadrži niz korisnih podataka o tome što je to uopće zadruga, koji je pravni okvir za osnivanje zadruga, zadružna načela, povijest zadrugarstva, postupak osnivanja zadruga, razlozi zašto se udružiti u zadrugu, prednosti zadružnog poslovanja i dr. Statistički podaci o zadrugama, adresar svih zadrugara na području naše Županije te njihovi najuspješniji predstavnici također su sastavni dio ove publikacije.

Nadam se da će «Zadruga za 21. stoljeće» svojim korisnim informacijama pomoći poduzetnicima - budućim zadrugarima te da će zadruga sa svojom stoljetnom tradicijom biti prepoznata i kao suvremeni oblik udruživanja i uspješnog poslovanja.

Župan

Krešimir Bubalo

1. ZADRUGA, ŠTO JE TO ?

Zadugarstvo je postojalo već u najstarije ljudsko doba, a na našem području spominje se od rimskog doba. Zadugarstvo prihvaćaju svi ljudi dobre volje i plemenitih pobuda. Ideju takvog udruživanja prihvatila je gotovo cijela srednja Europa krajem XIX. stoljeća. Zadruga ima svih mogućih vrsta. Otac je obrtničkog zadugarstva Herman Schulze iz grada Delitzscha u Njemačkoj. Poznato je da su ne baš tako davno obrtnici iz svih obrtničkih staleža, a naročito pekarskog staleža, mnogo putovali po stranom svijetu i tako stjecali veliki dio svoje strukovne i opće naobrazbe. Kada su se puni iskustva i znanja vratili natrag u svoju zemlju, bili su prvi pioniri na polju usavršavanja obrtne djelatnosti te osnivanja raznog obrtnog zadugarstva. Borba protiv nepravde, za svoja prava, jedino je moguće za male i srednje obrte preko zajednice, preko zadugarstva. Najveći uspjesi postižu se zajedno!

U Hrvatskoj zadruge imaju dugu tradiciju te je još u XIX. stoljeću osnovana prva zadruga. Naime, hrvatski ban Josip Jelačić bio je vrlo sklon gospodarstvu te vlastelinstvo u Hrvata uzdiže na europsku razinu. Nakon njegove smrti brat mu Jure utemeljuje Pučku predujmovnicu za unapređenje gospodarstva, odnosno zadrugu — prvu u Hrvatskoj, i time Novi dvori postaju kolijevka zadugarstva i zamašaj unapređenja gospodarstva na ovom području.

Iako je težište ispočetka bilo na štednim i kreditnim zadrugama, s koncem prošlog stoljeća osnivalo se sve više i više zadruga za nabavu i plasman zadružnih proizvoda.

Nakon osamostaljenja Hrvatske donesen je Zakon o zadrugama koji je trebao revitalizirati zadruge i vratiti im imidž koji one uživaju u razvijenim zemljama. Nažalost, analiza neutralnih stručnjaka ukazuje na brojne probleme koje bi trebalo riješiti kako bi zadruge u potpunosti funkcionirale na način kako već dugi niz godina funkcioniraju u zemljama Europe.

Neki su od tih problema sljedeći:

- loš status zadruga, posebice među poljoprivrednicima i obrtnicima
- premali broj novoosnovanih zadruga od stupanja Zakona na snagu
- manjkavost i nedostatnost Zakona o zadrugama
- slaba informiranost u svezi sektora zadruga i njegovih pojedinačnih segmenata
- nepostojanje kontrole provedbe zadružnih načela i organiziranja zadruga
- nepostojanje institucije koja bi poticala i promovirala međunarodna poslovna partnerstva zadrugara
- neusklađenost s pravilima zadružnog organiziranja koja vrijede u zemljama članicama Europske unije.

2. PRAVNI OKVIR

Zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara u kojemu svaki član sudjeluje neposredno i koji zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes radi ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.

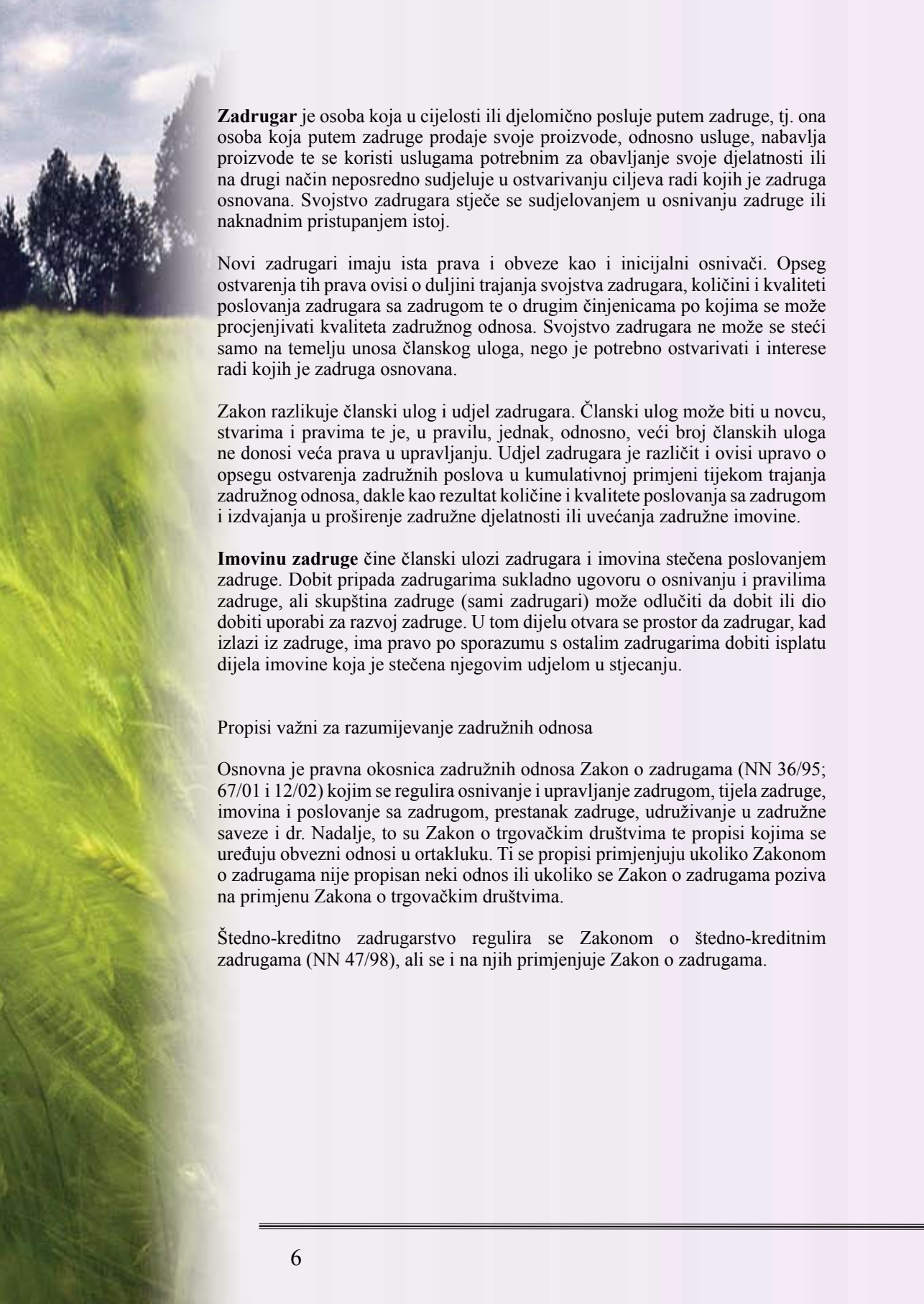
Zadruga je, dakle, pravna osoba koja se upisuje u sudski registar, a predmet poslovanja zadruge može biti obavljanje svake djelatnosti koja nije zakonom zabranjena.

Temeljna su obilježja ovakvih gospodarskih udruživanja sljedeća:

- temelje se na osobama koje čine društvo, tj. za njih je bitno tko su im članovi, a u društva se ulazi s obzirom na osobna svojstva onih koji postaju članovi
- među članovima postoji jača povezanost interesa koje žele ostvariti sudjelovanjem u društvu i učinci djelovanja društva u svemu se odražavaju neposredno na članove
- očekuje se osobni angažman i doprinos članova radu društva koji ne mora biti u novcu, stvarima ni pravima, nego može biti u radu, uslugama ili unošenju bilo kakvog dobra, posebice neposrednim sudjelovanjem u upravljanju društvom
- u načelu postoji neograničena solidarna odgovornost članova za obveze društva
- članska se prava, ako se drukčije ne ugovori, redovito određuju po osobama, a ne po kapitalu koji su članovi eventualno unijeli u društvo
- u načelu se bez suglasnosti ostalih članova ne može prenijeti udio u društvu na nekog drugog
- članovi imaju široku autonomiju uređenja odnosa u društvu

Uzevši u obzir sve gore navedeno, kako bismo dobili što je moguće točniji opis pojma zadruge, navodimo i neke karakteristike koje su usko vezane uz samu zadrugu te ju bitno razlikuju od drugih oblika gospodarskih udruživanja:

- zadrugu mogu osnovati najmanje tri poslovno sposobne fizičke ili pravne osobe
- predmet poslovanja zadruge može biti obavljanje svake djelatnosti koja zakonom nije zabranjena
- zadrugom upravljaju zadrugari
- novi zadrugari imaju ista prava i obveze kao i osnivači, a utvrđuje ih se pravilima zadruge
- zadrugar ulaže u zadrugu članski ulog
- članski ulozi mogu biti u kunama, stvarima i pravima izraženima u novčanoj protuvrijednosti.

Zadugar je osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge, tj. ona osoba koja putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode te se koristi uslugama potrebnim za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarivanju ciljeva radi kojih je zadruga osnovana. Svojstvo zadrugara stječe se sudjelovanjem u osnivanju zadruge ili naknadnim pristupanjem istoj.

Novi zadrugari imaju ista prava i obveze kao i inicijalni osnivači. Opseg ostvarenja tih prava ovisi o duljini trajanja svojstva zadrugara, količini i kvaliteti poslovanja zadrugara sa zadrugom te o drugim činjenicama po kojima se može procjenjivati kvaliteta zadružnog odnosa. Svojstvo zadrugara ne može se steći samo na temelju unosa članskog uloga, nego je potrebno ostvarivati i interese radi kojih je zadruga osnovana.

Zakon razlikuje članski ulog i udjel zadrugara. Članski ulog može biti u novcu, stvarima i pravima te je, u pravilu, jednak, odnosno, veći broj članskih uloga ne donosi veća prava u upravljanju. Udjel zadrugara je različit i ovisi upravo o opsegu ostvarenja zadružnih poslova u kumulativnoj primjeni tijekom trajanja zadružnog odnosa, dakle kao rezultat količine i kvalitete poslovanja sa zadrugom i izdvajanja u proširenje zadružne djelatnosti ili uvećanja zadružne imovine.

Imovinu zadruge čine članski ulozi zadrugara i imovina stečena poslovanjem zadruge. Dobit pripada zadrugarima sukladno ugovoru o osnivanju i pravilima zadruge, ali skupština zadruge (sami zadrugari) može odlučiti da dobit ili dio dobiti uporabi za razvoj zadruge. U tom dijelu otvara se prostor da zadrugar, kad izlazi iz zadruge, ima pravo po sporazumu s ostalim zadrugarima dobiti isplatu dijela imovine koja je stečena njegovim udjelom u stjecanju.

Propisi važni za razumijevanje zadružnih odnosa

Osnovna je pravna okosnica zadružnih odnosa Zakon o zadrugama (NN 36/95; 67/01 i 12/02) kojim se regulira osnivanje i upravljanje zadrugom, tijela zadruge, imovina i poslovanje sa zadrugom, prestanak zadruge, udruživanje u zadružne saveze i dr. Nadalje, to su Zakon o trgovačkim društvima te propisi kojima se uređuju obvezni odnosi u ortakluku. Ti se propisi primjenjuju ukoliko Zakonom o zadrugama nije propisan neki odnos ili ukoliko se Zakon o zadrugama poziva na primjenu Zakona o trgovačkim društvima.

Štedno-kreditno zadrugarstvo regulira se Zakonom o štedno-kreditnim zadrugama (NN 47/98), ali se i na njih primjenjuje Zakon o zadrugama.

3. ZADRUŽNA NAČELA

Osnovne zadružne vrijednosti na kojima svaka zadruga u Hrvatskoj treba temeljiti svoje poslovanje jesu: uzajamna pomoć, demokratičnost, pravednost, otvorenost i odgovornost.

1. načelo: dobrovoljno i otvoreno članstvo - zadruge su dobrovoljna udruženja otvorena za sve osobe, koje su sposobne koristiti njihove usluge i spremne preuzeti članske obveze, bez obzira na spolne, društvene, rasne, političke i vjerske razlike.

2. načelo: demokratsko upravljanje članova - zadruge su demokratska udruženja kojima upravljaju njihovi članovi. Članovi zadruge aktivno surađuju u određivanju politike razvoja svoje tvrtke i u donošenju svih bitnih odluka. Članovi u osnovi imaju jednaka glasačka prava.

3. načelo: gospodarska suradnja članova - zadružna imovina koju stvaraju zadrugari u pravilu je zajednička ili barem djelomično zajednička i nedjeljiva. Zajednička i nedjeljiva treba biti sva ona imovina zadruga koje su poslovale do donošenja Zakona o zadrugama. Dobit koju zadruge ostvaruju može se rasporediti za razvitak zadruge, za raspodjelu članovima prema obujmu njihovog poslovanja preko zadruge te za podupiranje drugih djelatnosti koje su od interesa za zadrugare.

4. načelo: autonomija i nezavisnost - zadruge su autonomne tvrtke koje nadziru i kojima upravljaju članovi. Čak i kada ulaze u dogovore ili ugovore s državnim ili financijskim institucijama, one ne smiju ugroziti svoju samostalnost i demokratsku kontrolu svojih članova.

5. načelo: izobrazba, osposobljavanje i priopćivanje - zadruge neprekidno osiguravaju izobrazbu i osposobljavanje svojih članova, članova tijela zadruge, te zaposlenih. Izobrazba sa zadružnog stajališta nikada nije završen proces. O značaju zadrugarstva članovi obavještavaju javnost i predstavnike sredstava javnog priopćavanja.

6. načelo: međuzadružna suradnja - zadruge učinkovito ostvaruju koristi svojim članovima učvršćujući zadružnu suradnju na mjesnoj, regionalnoj, državnoj i međudržavnoj razini.

7. načelo: briga o zajedništvu - budući da su zadruge društva osoba različitih gospodarskih i političkih stajališta, one moraju neprestano usklađivati različitost interesa i stvarati duh zajedništva i tolerancije. Zato i svaki član zadruge mora imati potrebne moralne vrijednosti.

Sumiravši sve navedeno, možemo zaključiti da je zadruga poduzetnički oblik organiziranja pravnih i fizičkih osoba koje mogu obavljati različite vrste zakonom dozvoljenih djelatnosti, odnosno, zadruga je društvo osoba-zadrugara koji su se udružili radi ostvarenja svojih interesa i unapređivanja vlastitog i zadružnog poslovanja.

4. POVIJEST ZADRUGARSTVA NA NAŠIM PODRUČJIMA

Sredinom XIX. stoljeća i raspadom feudalizma brzo se razvijala industrija, trgovina i bankarstvo, ali se istovremeno ekonomski položaj radnika, seljaka i obrtnika sve više pogoršavao. Seljaci i obrtnici teško su mogli koristiti kredite, a kamate su bile zelenaške. Zbog poboljšanja postojećeg stanja oni osnivaju zadruge: seljaci osnivaju poljoprivredne zadruge, obrtnici obrtničke, a radnici potrošačke i nabavno-prodajne zadruge.

Prva zadruga u Europi i svijetu osnovana je u Engleskoj 1844., i to kao potrošačka zadruga. Nakon toga zadruge se osnivaju i u drugim zemljama Europe.

Preteču zadrugarstva u Hrvatskoj predstavlja osnutak Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva u Zagrebu 1841. godine čiji je zadatak bio unapređivanje raznih grana gospodarstva i gospodarske prosvjete. Udruživanjem istovrsnih seljačkih gospodarskih zadruga i zadružnih zajednica nastaje središnja zadruga koja je stručna i poslovna središnjica svojih područnih zadruga. Zadruge članice pripadale su nekoj od kategorija: kreditne, nabavljačke, konzumne te razne zadruge.

Danas vrlo razvijeno štedno-kreditno zadrugarstvo u Hrvatskoj se prvi put spominje 1862. godine u podravskom mjestu Pitomača. Osnivači prve štedno-kreditne zadruge bili su poljoprivrednici i mali obrtnici koji su bili udruženi u tri ceha:

- 1. ceh činili su kovači, kolari, tesari, tokari, bačvari, stolari, limar, bravari i kotlari.
- 2. ceh činili su krojači, užari, brijači, licitari, lončari, pekari, mlinari, mesari i soboslikari.
- 3. ceh činili su postolari, čizmari, remenari, opančari, tapetari, klobučari, krznari, kožari, čohaći i dimnjačari.

Prva zadruga na hrvatskom tlu osnovana je iste 1862. godine u Pitomači, kao obrtnička zadruga, pod nazivom "Pitomačka zanatnička zadružnica". Ta zadruga nije prekidala svoju djelatnost te i sada djeluje pod nazivom "Prva obrtna štedno-kreditna zadruga". „Pitomačka zanatnička zadružnica“ osnovana je radi unapređenja obrta i trgovine s ciljem da pojedinci koji su imali višak novčanih sredstava štede kako bi omogućili zaduživanje u obliku pozajmice-kredita onim pojedincima koji su razvijali svoje gospodarstvo. Prava i dužnosti, život i rad članova zadruge bili su regulirani pravilima iz 1863. koje je Generalna komanda potvrdila 20. lipnja 1864. godine. Nešto prije toga, 1847. godine, Raiffeisen i Schulze/Delitzsch osnovali su prve udruge za uzajamnu pomoć farmera u Weyerbusch/Westerwaldu što će 1864. uroditi prvim statutom štedno-kreditnih zadruga što samo govori o bliskosti ideje zadrugarstva u cijeloj srednjoj i zapadnoj Europi tog vremena.

Početkom XX. stoljeća zadrugarstvo je postalo veoma snažan gospodarski sustav koji se na hrvatskim prostorima počeo razvijati pod utjecajem zadrugne prakse iz Europe. U tom vremenu na području današnje Hrvatske djelovalo je više od 1.500 zadruga s oko 250.000 zadrugara.

Tijekom dva svjetska rata zadrugarstvo se također uspješno razvijalo. Hrvatske seljačke zadruge djelovale su putem Središnjeg saveza hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu, gospodarske zadruge u okviru Hrvatsko-slavonskog

gospodarskog društva u Zagrebu, a zadruge gospodarske sloge u okviru Saveza zadruga gospodarske sloge.

40-ih godina prošlog stoljeća provodi se kolektivizacija po uzoru na tadašnji Sovjetski Savez i zadrugarstvo gubi svoje izvorne osobine. Početkom 50-ih godina dolazi do ponovnog uzleta zadrugarstva u Hrvatskoj, osnivaju se zadružni i zadružno-poslovni savezi te posebno zadružno štedioničarstvo i bankarstvo. 60-ih godina donose se političke i zakonske mjere kojima se ukidaju zadružni savezi, zadružni bankarski sustav te zemljište. Takvo stanje ostaje sve do 90-ih godina. U to vrijeme u Hrvatskoj djeluje oko 200 poljoprivrednih zadruga.

Nakon promjena i uspostave samostalne hrvatske države, 1990. godine nova vlast ne afirmira odnos prema zadrugarstvu, a zadruge se identificiraju kao institucije bivšeg socijalističkog sustava.

Sabor Republike Hrvatske donosi Zakon o zadrugama 1995. godine (i kasnije izmjene i dopune) koji predstavlja početnu osnovu za opstanak i razvoj zadrugarstva u Hrvatskoj.

5. ZADRUGE U HRVATSKOJ I KAKO IH OSNOVATI

U Hrvatskoj postoji više vrsta zadruga, a većina djeluje u području poljoprivrede, obrtništva, bankarstva, maloprodaje i usluga, tako da ih možemo podijeliti na:

- obrtničke zadruge
- poljoprivredne zadruge
- štedno-kreditne zadruge
- uslužne zadruge.

Svaka od njih posjeduje određene posebnosti, a koje se uglavnom očituju u predmetima njihovog poslovanja i gospodarskim djelatnostima koje obavljaju, no u isto je vrijeme svima njima zajedničko da su osnovane prvenstveno radi ostvarenja što jače međusobne povezanosti radi interesa koje žele realizirati sudjelovanjem u društvu.

Tako se primjerice na područjima intenzivne poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj putem stvaranja novih zadruga stvaraju preduvjeti za gospodarski razvoj tih područja.

Osim poljoprivrednih, očekuje se značajniji rast obrtničkih i proizvodnih zadruga iz razloga što će kroz okupljanje obrtnika u zadrugu i njihov tržišni utjecaj biti značajniji.

Na razvoj štedno-kreditnih zadruga utjecati će, prije svega, kretanja u bankarstvu, a njihov pristup tržištu kapitala bit će uvjetovan stupnjem prilagodljivosti velikih banaka prema malim poduzetnicima. No štedno-kreditne zadruge imati će i dalje veliku ulogu u malom gospodarstvu, posebno u praćenju proizvodnje malih poduzetnika i obiteljskih gospodarstava.

Očekuje se također da će razvojem velikih gospodarskih sustava doći do formiranja čitavog niza zadruga različitih djelatnosti, prije svega proizvodnih i uslužnih, što je i u Europi poznat proces.

Posebnost zadružnog organiziranja i rada zahtijeva, prije svega, temeljitu pripremu modela zadružnih projekata i mjera potrebnih za njihovu izvedbu kako bi se zadružno organiziranje provelo po uzoru na sustav organizacije zadružnog poduzetništva u Europskim zemljama uvažavajući posebnosti Hrvatske.

Što je potrebno za osnivanje zadruga ?

Prema trenutno važećem Zakonu o zadrugama, najmanje tri poslovno sposobne fizičke ili pravne osobe zaključuju ugovor o osnivanju u obliku javnobilježničke isprave. Budući zadrugari na osnivačkoj skupštini donose pravila zadruga, biraju upravitelja/upraviteljicu i imenuju predsjednika/predsjednicu skupštine kao i članove nadzornog odbora (isti je obvezatan ako zadruga ima više od deset zadrugara).

Nakon uplate članskog uloga ispunjavaju se propisani formulari za registraciju na trgovačkom sudu te se podnosi prijava za upis zadruga u sudski registar. Zakon o zadrugama propisuje obvezatni sadržaj ugovora o osnivanju i pravila zadruga. Zakon nije odredio obvezatni minimalni osnivački ulog tako da je odluka o tome prepuštena zadrugarima.

5.1. POSTUPAK OSNIVANJA ZADRUGE

Redosljed potrebnih radnji i dokumenata kod javnog bilježnika, trgovačkog suda i nakon registracije za početak rada zadruga:

A/ Što sve napraviti do predaje trgovačkom sudu

1. Sklapanje ugovora o osnivanju i ovjera dokumenata kod javnog bilježnika:
prvo se svi potpisati:
 - na svakoj stranici ugovora
 - na zadnjoj stranici ugovora potpisuju se
 - osnivači
 - na svakoj stranici zapisnika
 - na zapisniku se potpisuje zapisničar i predsjedavajući
 - na Pravila – potpisuje se predsjednik Skupštine
 - na sve odluke potpisuje se predsjednik Skupštine
 - ovjera potpisa upravitelja – potpisuje upravitelj
 - popis osnivača – potpisuju svi osnivači.

2. Prijava za sudski registar:
 1. zapisnik s osnivačke skupštine
 2. ugovor o osnivanju zadruga
 3. odluka o imenovanju članova Nadzornog odbora (eventualno)
 4. odluka o imenovanju predsjedj. i zamjenika NO (eventualno)
 5. odluka o imenovanju upravitelja zadruga
 6. ovjereni potpis upravitelja zadruga
 7. izjava osobe ovlaštene da vodi poslove zadruga (radi bilježnik)
 8. popis članova zadruga
 9. dokaz o uplati za - državni proračun
- Narodne novine i lokalni list (oglas)
 10. potvrda o uplati osnivačkog uloga.

B/ Što napraviti po dobivanju rješenja trgovačkog suda o registraciji zadruga

1. Prijava u Državni zavod za statistiku
 - ispuniti zahtjev
 - uplatiti pristojbu
 - tada se dobije Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekata prema NKD-u.
2. Otvaranje računa u poslovnoj banci u kojoj je otvoren prolazni račun.
3. Izvršiti prijavu zadruga na mirovinsko i zdravstveno osiguranje.
4. Prijava u registar obveznika poreza na dodanu vrijednost (porezna uprava).
5. Svu dokumentaciju dostaviti u Hrvatski savez zadruga u Gajevoj 2 a, 10 000 Zagreb.

5.2. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA REGISTRACIJU ZADRUGE

1. Ugovor o osnivanju zadruge
2. Pravila zadruge
3. Poziv s dnevnim redom za osnivačku skupštinu
4. Popis članova zadruge / tabelarni /
5. Zapisnik s osnivačke skupštine zadruge
6. Odluka o imenovanju predsjednika skupštine zadruge
7. Odluka o imenovanju upravitelja zadruge
8. Odluka o imenovanju članova nadzornog odbora (eventualno)
9. Poziv s dnevnim redom za sjednicu nadzornog odbora (eventualno)
10. Zapisnik sa sjednice nadzornog odbora (eventualno)
11. Odluka o imenovanju predsjednika i zamjenika nadzornog odbora (eventualno)
12. Zapisnik ovjere potpisa ovlaštene osobe – upravitelja
13. Izjava o odgovornosti zadrugara .

5.3. ZAKONSKA REGULATIVA

1. Zakon o zadrugama (NN 36/ 95, 67 /01 i 12/ 02)
2. Pravilnik o imeniku zadrugara (NN 85/ 02)
3. Pravilnik o evidenciji zadruga i zadružnih saveza (NN 88/ 02)
4. Statut Hrvatskog saveza zadruga (NN 87/ 03)
5. Zakon o štedno-kreditnim zadrugama (NN 84/ 02)
6. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja poslova platnog prometa u štedno-kreditnim zadrugama (NN 150 /02)
7. Pravilnik o sredstvima pričuve štedno-kreditnih zadruga (NN 130/ 02 i 90/ 03)

5.4. ZAŠTO SE UDRUŽITI U ZADRUGU ?

Prednosti osnivanja zadruge ponovno postaju velike u suvremenim svjetskim, u novije vrijeme, i hrvatskim uvjetima. Posebno je prikladan način organiziranja poduzetnika koji imaju komplementarno poslovanje na razini nekog prostornog područja. Zadruga je, dakle, zajednički kišobran pod kojim mali poduzetnici na tržištu nastupaju kao snažan i pouzdan partner i zajednički ostvaruju ciljeve koje bi samostalno mnogo teže ili nikako ostvarili.

Zadrugom se upravlja zajedno sa svim ostalim zadrugarima, podržava se razvoj vlastitog poduzetništva, a zadrugari podržavaju i stimuliraju razvoj drugih zadrugara. Mali poduzetnici na tržištu nastupaju kao snažan i pouzdan partner te se tako brže i pod znatno povoljnijim uvjetima uključuju u gospodarske tokove. Jeftinije je osnivanje, ali i poslovanje jer se npr. većinu marketinških, računovodstvenih i drugih administrativno-tehničkih ili istraživačkih funkcija može prenijeti na zadrugu.

Kako bi zadruga poslovala u skladu s temeljnim načelom naše brošure „Zadruga za XXI. stoljeće” trebalo bi:

- otvoriti mogućnost postojećim zadrugama da organiziraju svoje poslovanje izrazito poduzetnički
- osigurati mogućnost prilagodbe i ulaska u međunarodne gospodarske tokove temeljene na zadružnim načelima koja se primjenjuju u zemljama članicama Europske unije
- otvoriti mogućnost bržem razvoju zadružnih preradbenih kapaciteta temeljenih na novim tehnologijama
- omogućiti da na slabo naseljenim i ruralnim područjima stanovništvo aktivnije sudjeluje u razvoju poduzetničkih zadruga, posebice onih koje bi se bavile proizvodnjom ekološke hrane, čime bi se zaustavilo raseljavanje stanovništva i razvoj slabo razvijenih područja
- osigurati kroz funkcioniranje zadružnog sustava bolju izobrazbu zadrugara i zadružnih menadžera, ali i učinkovitu kontrolu primjene zadružnih načela
- sačuvati imovinu zadruga stvaranu generacijama za osnivanje novih zadruga s tih područja.

Na kraju ovog poglavlja željeli bismo na najjednostavniji mogući način odgovoriti na pitanje
ZAŠTO BAŠ ZADRUGA ?

5.5. ZAŠTO BAŠ ZADRUGA ?

- iz razloga što se osnivanjem zadruge zastupa osnovno zadružno načelo uzajamne pomoći svih zadrugara i kooperanata zadruge te unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, a sve s ciljem ostvarenja zajedničkih ciljeva u skladu sa zakonom i pravilima zadruge
- zato što time ispunjavamo jasne i transparentno postavljene ciljeve, jednostavnije stvaramo pozitivno okruženje za pokretanje i razvitak poduzetničke inicijative u svakom obliku te na taj način doprinosimo povećanju zapošljavanja i promicanju ideje razvitka malog i srednjeg poduzetništva
- zato što nam ona omogućuje:
 - 1) održavanje pozitivne poduzetničke klime i investicijske atmosfere
 - 2) kontinuitet u povoljnijem financiranju
 - 3) učinkovitu institucionalnu potporu
 - 4) razvijanje poduzetničke infrastrukture
 - 5) izradu modela poslovnog povezivanja subjekata malog gospodarstva i razvoja kooperantskih odnosa
 - 6) legaliziranje poduzetničke aktivnosti iz područja sive ekonomije

... i zato što preko nje :

- 1) osiguravamo dostatna i povoljna financijska sredstva za razvoj
- 2) uvodimo sustav upravljanja kvalitetom – usvajanje ISO normi
- 3) podižemo razinu tehnološkog razvoja
- 4) osiguravamo stalnu edukaciju zadrugara i kooperanata - stjecanje novih znanja
- 5) izrađujemo modele poslovnog povezivanja subjekata malog gospodarstva s velikim gospodarskim subjektima i sustava potpora za jačanje proizvodnog sektora
- 6) identificiramo mogućnosti za razvoj novih marki proizvoda
- 7) intenziviramo promociju županijskog poduzetništva
- 8) omogućujemo intenzivniju komunikaciju s poduzetnicima
- 9) postizemo međusobno umrežavanje i koordiniranost svih potpornih institucija.

6. ŠTO ZADRUGA TREBA PREDSTAVLJATI I KAKVA TREBA BITI ?

Kakvoj zadruzi težimo?

Zadruga je tijekom povijesti dokazala da je respektabilan gospodarski subjekt. U razvijenom gospodarskom svijetu zadruga je snažan pokretač razvitka cijelih područja i regija. Zadruga nije socijalni subjekt iako joj ne možemo potpuno negirati socijalnu notu.

Zadruga je, dakle, gospodarski subjekt u koji se radi vlastitog razvoja poduzetnik pojedinac udružuje s drugim poduzetnicima te tako udruženi doprinose vlastitom i zajedničkom razvoju. Udruživanje istorodnih proizvođača radi zajednički promišljenijeg i jeftinijeg nastupa na tržištu ili proizvođača komponenti stroja (sirovine) radi proizvodnje i plasmana stroja (finalnog proizvoda) na tržište nije rijedak primjer zadruga u Europi.

Nabavno-potrošačke zadruge, stambene, štedno-kreditne ili javno-komunalne sve su češći primjeri kojima čovjek nastoji poboljšati uvjete života. Može se pojaviti i zanimljiv oblik zadrugarstva u kojem radnici u trgovačkom društvu osnuju zadrugu kako bi otkupili poduzeće od vlasnika te nastavili upravljati poduzećem kao zadrugom.

6.1. MANAGERSTVO I ZADRUGA (UPRAVA ZADRUGE)

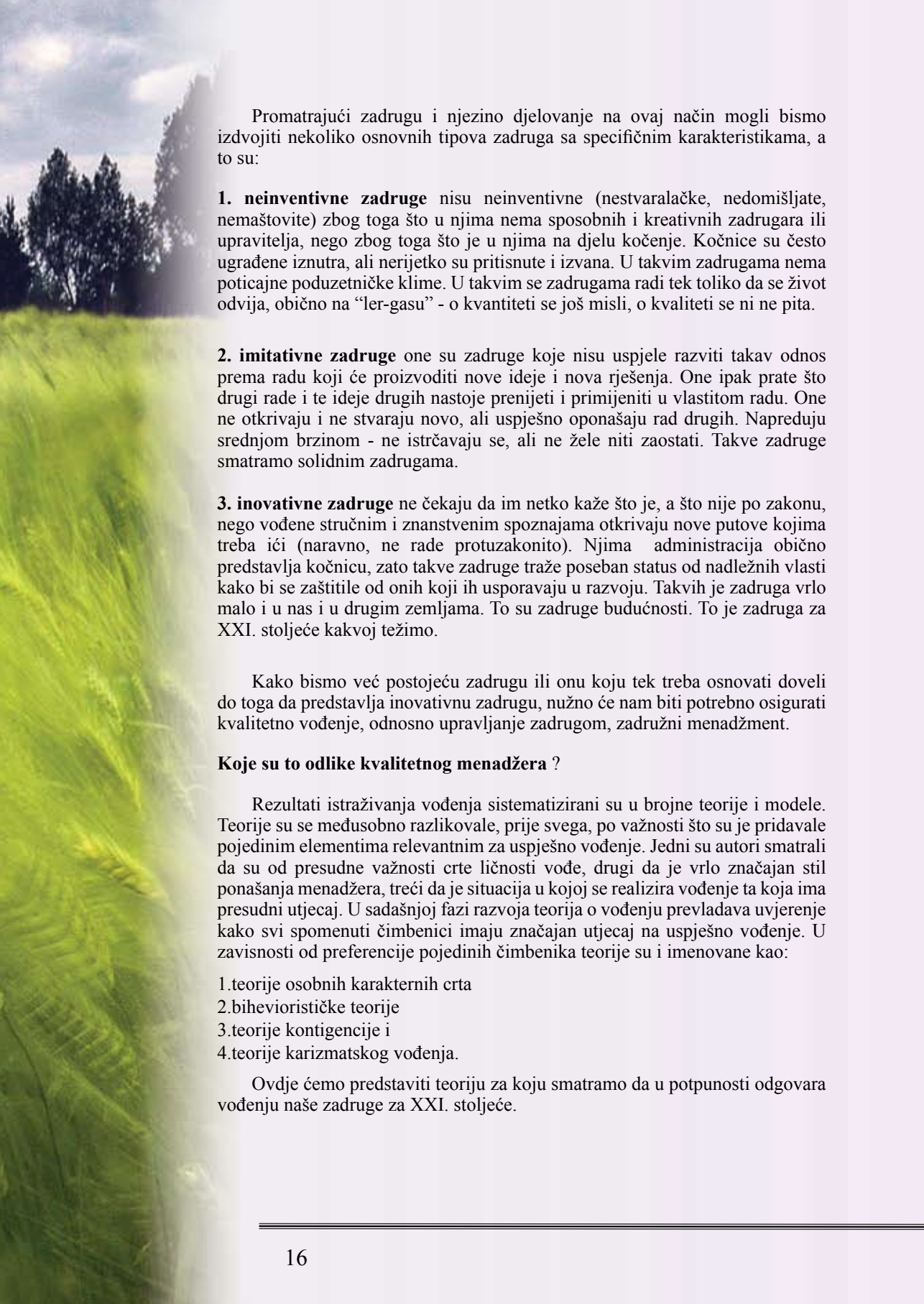
MANAGEMENT-direkcija, gospodarenje, managerstvo, menadžment, poslovno vodstvo, poslovodstvo, rukovanje, rukovodstvo, rukovođenje, uprava, upravljanje, vodstvo, vođenje, vođenje poslovanja društva

MANAGER- direktor, dirigent, gazda, gospodar, menadžer, poslovođa, pročelnik, program koji upravlja sustavom, ravnatelj, rukovalac, rukovodilac, rukovoditelj, šef, upravitelj, upravnik, voditelj, voditeljica

Sumiravši sve do sada navedeno, možemo zaključiti da je zadruga, dakle, poduzetnički oblik organiziranja pravne i fizičke osobe koja može obavljati različite vrste djelatnosti koje su zakonom dozvoljene.

Iz ove definicije može se uvidjeti samo osnovni okvir poduzetničkog djelovanja zadruga, njezino tijelo, ali ono što svaku zadrugu ili drugi gospodarski subjekt čini posebnim jesu ljudi koji upravljaju zadrugom i djeluju putem nje, njezina duša.

U sljedećem dijelu brošure pokušat ćemo zadrugu sagledati kroz ljude koji upravljaju njome, zadrugne menadžere, odnosno, upravitelje zadruga, motore zadruga, dakle, sagledat ćemo zadrugu iznutra.

Promatrajući zadrugu i njezino djelovanje na ovaj način mogli bismo izdvojiti nekoliko osnovnih tipova zadruga sa specifičnim karakteristikama, a to su:

1. neinventivne zadruge nisu neinventivne (nestvaralačke, nedomišljate, nemaštovite) zbog toga što u njima nema sposobnih i kreativnih zadrugara ili upravitelja, nego zbog toga što je u njima na djelu kočenje. Kočnice su često ugrađene iznutra, ali nerijetko su pritisnute i izvana. U takvim zadrugama nema poticajne poduzetničke klime. U takvim se zadrugama radi tek toliko da se život odvija, obično na “ler-gasu” - o kvantiteti se još misli, o kvaliteti se ni ne pita.

2. imitativne zadruge one su zadruge koje nisu uspjele razviti takav odnos prema radu koji će proizvoditi nove ideje i nova rješenja. One ipak prate što drugi rade i te ideje drugih nastoje prenijeti i primijeniti u vlastitom radu. One ne otkrivaju i ne stvaraju novo, ali uspješno oponašaju rad drugih. Napreduju srednjom brzinom - ne istrčavaju se, ali ne žele niti zaostati. Takve zadruge smatramo solidnim zadrugama.

3. inovativne zadruge ne čekaju da im netko kaže što je, a što nije po zakonu, nego vođene stručnim i znanstvenim spoznajama otkrivaju nove putove kojima treba ići (naravno, ne rade protuzakonito). Njima administracija obično predstavlja kočnicu, zato takve zadruge traže poseban status od nadležnih vlasti kako bi se zaštitile od onih koji ih usporavaju u razvoju. Takvih je zadruga vrlo malo i u nas i u drugim zemljama. To su zadruge budućnosti. To je zadruga za XXI. stoljeće kakvoj težimo.

Kako bismo već postojeću zadrugu ili onu koju tek treba osnovati doveli do toga da predstavlja inovativnu zadrugu, nužno će nam biti potrebno osigurati kvalitetno vođenje, odnosno upravljanje zadrugom, zadružni menadžment.

Koje su to odlike kvalitetnog menadžera ?

Rezultati istraživanja vođenja sistematizirani su u brojne teorije i modele. Teorije su se međusobno razlikovale, prije svega, po važnosti što su je pridavale pojedinim elementima relevantnim za uspješno vođenje. Jedni su autori smatrali da su od presudne važnosti crte ličnosti vođe, drugi da je vrlo značajan stil ponašanja menadžera, treći da je situacija u kojoj se realizira vođenje ta koja ima presudni utjecaj. U sadašnjoj fazi razvoja teorija o vođenju prevladava uvjerenje kako svi spomenuti čimbenici imaju značajan utjecaj na uspješno vođenje. U zavisnosti od preferencije pojedinih čimbenika teorije su i imenovane kao:

1. teorije osobnih karakternih crta
2. biheviorističke teorije
3. teorije kontigencije i
4. teorije karizmatškog vođenja.

Ovdje ćemo predstaviti teoriju za koju smatramo da u potpunosti odgovara vođenju naše zadruge za XXI. stoljeće.

Teorija karizmatškog vođenja

Za razliku od vođa o kojima govori većina teorija vođenja, a koji vode svoje podređene tako da im strukturiraju ulogu i zadatke, postoji i drugi tip - karizmatški vođe. Oni svoje podređene ne prisiljavaju, oni ih nadahnjuju. Učinak je njihovih sposobnosti na podređene takav da će se podređeni odreći parcijalnih interesa za dobro organizacije i svoga vođe. Takvi vođe znaju razviti osjećaj vrijednosti podređenih i istaknuti vrijednost zadatka do te mjere da podređeni svoju spremnost za rad izražavaju rečenicom: "Za njega bih učinio sve pa, ako treba, i u vatru."

On je kao odličan ratni zapovjednik koji nikad ne govori naprijed, već samo za mnom!!

Istraživanje karizmatškog vođenja izdvojilo je neke odlike karizmatških vođa:

1. **vizija**- karizmatški vođa ima jasnu predodžbu cilja kojem teži u budućnosti, a koji je znatno bolji od onoga što je do sada ostvareno
2. **vjera u viziju**- odlika je karizmatškog vođe snažna predanost ostvarenju vizije povezana (za njega samog) s velikim rizicima i žrtvama
3. **kreiranje promjena**- vođe ovog tipa ne mire se s postojećim stanjem, nego izazivaju radikalne promjene
4. **neobičajeno ponašanje**- karizmatški se vođe ponašaju nekonvencionalno, često i suprotno vrijedećim normama
5. **samopouzdanje**- karizmatški su vođe posve uvjereni u svoju procjenu i sposobnost ostvarenja zamisli.

Brojna su istraživanja pokazala **pozitivan utjecaj karizmatškog vođe na njegove podređene**, a time i na njihov učinak. Između ostaloga, rezultati ispitivanja pokazuju kako su podređeni:

- svjesniji važnosti svojega rada
- spremni raditi duže i napornije
- uvjereni u podršku svoga vođe
- samopouzdaniji
- postižu bolje radne rezultate
- zadovoljniji od onih podređenih kojima rukovodi uspješan, ali nekarizmatški vođa.

Ono u čemu se **svi slažu** jest da uspješno vođenje znači kvalitetno ostvaren cilj i postignuto zadovoljstvo zaposlenih. A to je uspješno vođenje određeno četirima skupinama čimbenika: osobinama, stručnošću, stilom vođenja, situacijom u kojoj se rukovodi i odlikama zaposlenih. Iz toga slijedi zaključak kako će **menadžer uspješno rukovoditi zadrugom** ako:

- posjeduje odgovarajuće karakterne i stručne osobine
 - zna izabrati odgovarajući stil vođenja
 - stvori primjerenu radnu situaciju
 - zna pronaći i razviti ono najbolje u svojim ljudima
- te u svakom trenutku voditi poslovanje zadruga na način da ostvari sljedeće ciljeve:

- povećanje prihoda i smanjenje troškova
- omogućiti jeftinije izvore financiranja, npr. niže kamate na posuđena sredstva
- ubrzati obrt kapitala.
- smanjiti osobne troškove.

I na kraju, uzevši u obzir sve gore navedeno, možemo zaključiti da je menadžment kreativno rješavanje problema koje provode menadžeri «naoružani» sljedećim odlikama:

1. inovativnošću
2. preuzimanjem rizika
3. samouvjerenošću
4. napornim radom
5. usmjerenošću prema cilju
6. odgovornošću.

6.2. PODUZETNIŠTVO I ZADRUGA

Ono što je nužno za našu zadrugu za XXI. stoljeće je da, osim kvalitetnog vodstva, menadžera, mora u sebi sadržavati sintezu poduzetništva, poslovnog planiranja i financiranja. Na ovom mjestu pokušat ćemo ukratko razjasniti spomenute pojmove i ukazati na njihovu važnost u gospodarskom životu zadruga.

Poduzetništvo (engl. entrepreneurship) nije profesija, to je sposobnost da se pokrenu neke aktivnosti radi postizanja određenog cilja uz preuzimanje rizika i odgovornost. Bez obzira na to što se mogu poduzimati različite aktivnosti na različitim područjima, poduzetništvo je u uobičajenom smislu vezano uz gospodarstvo i uz pokretanje vlastitog posla. U poduzetništvo su ugrađena tri osnovna pojma: pokretanje novog posla, sklonost riziku i inovativnost. Pokretanje nečega novog uvijek u sebi nosi rizik jer uspjeh nikada ne može biti zajamčen, a da bismo uspjeli na tržištu, moramo biti bolji od konkurencije, unijeti nešto novo, moramo biti inovativni. Poduzetništvo je mogućnost da “budemo svoji gazde, da pokažemo što znamo, da iskoristimo svoje šanse, da se obogatimo svojim radom”.

Ali poduzetništvo je i “neizvjesna budućnost, pitanje hoćemo li sutra imati posla, pitanje kako ćemo školovati svoju djecu, to je nespavanje noću od briga, rad od 60 i više sati tjedno”.

Poduzetnik (engl. entrepreneur) je čovjek koji ulaže svoj novac u određeni poslovni pothvat, snosi sav rizik nadajući se zaradi, odnosno dobiti. Potencijalni poduzetnici najčešće i ne znaju što ih konkretno čeka, a ni jesu li oni uopće po svojim sposobnostima poduzetnici. Poduzetnici su “ rijetke biljke”, ima ih najviše 3-5 % u cijeloj populaciji. Vrlo malo ljudi, ne samo kod nas već općenito, ima poduzetničkih sposobnosti. To je nešto kao talent, ali i više od toga, to je sklop posebnih karakternih i psihičkih sposobnosti koje omogućuju upuštanje u rizik, odlazak u nepoznato, u borbu na tržištu, održavanje u teškim uvjetima, vođenje i motiviranje suradnika, organizaciju poslovanja, prilagođavanje stalnoj promjeni okoline i vjerovanje u svoju sretnu zvijezdu.

Što je potrebno za osnivanje i razvoj zadruge za XXI. stoljeće? To je, u prvom redu, samopouzdanje zadrugara, poduzetnika, zatim proizvod ili usluga koje će tvrtka prodavati, tržište i kupci koji će proizvod kupiti, ljudi - zaposlenici koji će poduzetničku ideju ostvariti, poslovni i proizvodni prostor i oprema, financijska podrška, pravni okvir - osnivanje zadruge i, što je vrlo važno, znanje o poslovanju.

Odluka o poduzetništvu drastično mijenja dotadašnji način života. Želimo nešto bolje i to namjeravamo postići u poduzetništvu. Ali želja, dobra volja i namjera nisu dovoljne. Treba se preispitati :

- “ Jesam li ja za poduzetništvo ?”
- “ Imam li u sebi sposobnosti poduzetnika, spremnost za rizik, za život u neizvjesnosti,
- za rad od 16 sati na dan kad je to potrebno, za neprospavane noći, za život pod stresom ?”
- “ Hoću li biti sposoban (na)voditi i motivirati suradnike ? “
- I na kraju: “ Hoće li me u mom poslovnom pothvatu pratiti sreća, koja je nužna i bez koje nema uspjeha?”

Bitno je da se o svemu dobro razmisli i da se poduzetnik pripremi na ono što ga čeka. To će mu olakšati suočavanje s krizama i problemima koji će se neumitno pojaviti. Naporan rad, stresna stanja, zaokupljenost problemima svoje tvrtke štetno djeluju na zdravlje, ali isto tako mogu razarati i obitelji. Poduzetnik u početku mora raditi od jutra do navečer, kasno dolazi kući, obiteljske obveze su nužno potisnute u drugi plan, sve veći teret pada na leđa ženi ili mužu koji preuzimaju veću brigu o djeci, kući, obvezama. To je teško izdržati, to je teško i razumjeti, ali i s tim treba računati.

Također, takva situacija zadrugaru poduzetniku, kao kreativnoj osobi, može predstavljati izazov, a rješenje svakog problema donosi sa sobom zadovoljstvo, i to ne samo zadovoljstvo vlastitog uspjeha nego i dodatni osjećaj korisnosti u zajednici!

Zapravo, ne može se napraviti psihološki profil poduzetnika jer ima previše primjera koji krše moguća pravila. “Najbolji savjet koji ja mogu dati svakome tko želi uspjeti u biznisu je- nikad ne odustati”, rekao je jedan iskusni poduzetnik koji je uspio nakon što je dva puta propao. Ipak, svakog poduzetnika karakterizira samopouzdanje, spremnost na rizik i neizvjesnost, želja za stvaranjem i upornost.

6.3. POSLOVNO PLANIRANJE

Poslovni plan (biznis plan) poslovni je dokument koji potanko razrađuje poduzetničku ideju i, što je moguće preciznije, daje procjenu budućega poslovnoga i financijskog života tvrtke tijekom promatranih godina trajanja projekta. Osim toga, sadrži analizu bitnih čimbenika poslovanja i razvitka s pokazateljima očekivane učinkovitosti te daje cjelovito i potanko razrađeno obrazloženje o ulaganjima u posao.

To je konkretna razrada poduzetničke ideje koja opisuje što se namjerava raditi, gdje, kako, kad i uz kakve očekivane poslovne rezultate. Predviđa moguće probleme i alternativna rješenja. Dobar poslovni plan smanjuje rizik ulaganja i povećava izgleda za uspjeh .

Zato je nužan za poduzetnika koji treba što potanje provjeriti svoju poduzetničku ideju. Obvezno ga traže banke kod namjenskih kredita za financiranje poduzetničkih pothvata.

Prije izrade poslovnog plana poduzetnik treba definirati, odnosno procijeniti osnovne ulazne elemente poslovnog plana :

- cijenu svog proizvoda i/ili usluge
- tržište -veličinu prodaje proizvoda i/ili usluge - ukupnu realizaciju
- visinu rashoda, troškove proizvoda, plaća, poreza itd.
- moguće dodatne izvore financiranja.

Važno je da ulazni elementi poslovnog plana budu što je moguće realniji. Poduzetniku treba uvijek reći: “Vi procjenjujete svoje šanse i šanse svog poduzeća. Nema potrebe da sebe zavaravate jer možete propasti Vi, a ne banka ili netko drugi.” Treba paziti da se izbjegn timer uobičajene pogreške koje čine poduzetnici pri definiranju ulaznih podataka za poslovni plan:

1. nerealno procjenjuju tržište i mogućnosti plasmana robe i moguću cijenu
2. podcjenjuju troškove - (obično se dio troškova zaboravi)
3. precjenjuju potencijalne prihode
4. nemaju obrtna sredstva za poslovanje
5. ne prate ostvarivanje poslovnog plana

Na kraju poslovnog plana daje se ocjena učinkovitosti i osjetljivosti projekta kojima se ocjenjuje buduća djelotvornost i isplativost poduzetničkog pothvata, utvrđuje vrijeme povrata investicija, stopa profitabilnosti i testira projekt na poremećaje koji se mogu pojaviti na tržištu tijekom njegova vijeka trajanja.

Poslovni plan usmjerava poduzetnika kojim putem valja ići i kojom “ brzinom koraka” nastupati da bi se razvijao poslovni pothvat pa sve do eventualne odluke o odustajanju. Nerijetko je jeftinije odustati od osnivanja poduzeća ili ne započinjati neki pothvat koji nema tržišne šanse, nego doživjeti neuspjeh i prouzročiti velike troškove.

Nikada ne možemo pretjerati s isticanjem važnosti poslovnog plana. Kao operativni alat koji poduzetniku daje objektivnu sliku poslovanja, poslovni plan mu na mjerljiv način omogućava da utvrdi područja svoje snage i svojih slabosti. U objektivnom poslovnom planu lako uočavamo probleme prije nego što se pojave u praksi.

6.4. FINANCIRANJE POSLOVNOG POTHVATA

Financiranje je ishodišna točka svake poslovne aktivnosti. Planirani novčani primitci pokazuju kako ćete stvoriti novac za otplatu kredita i time ga opravdati. Ako niste osigurali dovoljno financiranje (bilo koje vrste), vaš će posao biti mrtav. Ako ste se zadužili više nego što možete vratiti, stvar je ista. Pri financiranju moramo razlikovati, na jednoj strani, nabavu financijskih sredstava kao izvora financiranja, a na drugoj strani potrebu za ulaganjem financijskih sredstava radi premošćivanja nelikvidnosti.

Kad nabavljate potrebna financijska sredstva za početak ili nastavljnje svog poslovanja, morate ocijeniti koliko sredstava trebate, kad i za koje namjene. Za to morate napraviti financijsku projekciju za najmanje godinu dana. Ta je faza nužna radi vjerodostojnog prikaza likvidnosti i rentabilnosti poslovanja.

Bankari obično dijele kredite u tri kategorije:

-kratkoročni kredit - vraća se unutar jedne godine, obično odjednom. Vraćaju se obrtajem zaliha ili pretvaranjem potraživanja od kupaca u novac unutar datuma dospjeća.

-srednjoročni kredit - daju se u rasponu od jedne do pet godina, obično se otplaćuju u ukupnim mjesečnim ratama ili posebno glavnica, a posebno kamate. Takvi se zajmovi otplaćuju iz dobiti.

-dugoročni kredit - odnose se na razdoblje duže od pet godina i najčešći su primjeri financiranja nekretnina ili investicija u novu opremu.

Kreditu mogu biti osigurani i neosigurani.

Osigurani kredit onaj je koji prati instrument osiguranja (npr. hipoteka, fiducijsko vlasništvo, mjenica, jamci i sl.)

Neosigurani kredit onaj je koji nije praćen instrumentima osiguranja, i to su obično uvijek kratkoročni krediti koji se daju samo kreditno najsposobnijim klijentima.

Kredit se temelji na povjerenju banke u vaše poslovanje, sposobnost i kapital koji ste uložili u poduzetnički pothvat. Banke daju kredit ako smatraju da je rizik razuman, ali nemaju obvezu pozajmljivanja novca tvrtkama koje nisu unutar njihove tolerancije rizika, a to je čest razlog ljutnje onih koji traže kredit.

Zapamtite da je posao bankara oplođivanje novca koji nije njihov, novca koji ne smije biti izložen neuobičajenim rizicima. Banke se ne mogu kockati novcem svojih štediša i oni koji traže kredite trebaju to prihvatiti.

Pomozite bankaru da odluči u vašu korist. Objasnite bankaru za što trebate novac, kako ćete ga vratiti i zašto je to dobar poslovni potez. Smanjite njegov rizik niskim omjerom obveza i glavnice, osigurajte dovoljno obrtne imovine za plaćanje kratkoročnih obveza i prilagodite financijske zahtjeve svojim stvarnim potrebama. Pobrinite se da vaš bankar unaprijed zna vaše potrebe. Tako se nećete naći u novčanoj stisci. Najopasniji je razjam u panici.

Ne činite to!!

Ako ste dobro osmislili svoj plan, znat ćete koliko novaca trebate i kad. Pobrinite se da dobijete pravu vrstu kredita, inače ćete samo zakomplicirati stvari. Ako bankar navede dobar razlog, ne uzimajte kredite koji vas uvlače u neprilike, umjesto da pomognu da se iz njih izvučete. Ako se vaša ideja temelji na dobrom poslovnom planu i njegovoj brižljivoj razradi, trebali biste dobiti odgovarajući kredit. **Planiranje je osnova uspjeha!**

I pored svega navedenog, kako bi zadruga ostvarila svoju viziju njezini zadrugari moraju imati “ono nešto”, onaj poduzetnički “živac”, sposobnost preuzimanja rizika, spremnost za borbu na tržištu. Moraju biti poduzetnici uvjereni u sebe, svoju ideju i svoje sposobnosti. Kao takvi na svom poduzetničkom putu prelaze težak i strašno naporan put pun bitki, neuspjeha i neizvjesnosti, od početnika do poduzetnika, od ideje do tržišta.

I uspijevaju.

Takvi pokreću svijet, a zadruga s takvim zadrugarima poduzetnicima može ići samo u jednom pravcu – PREMA NAPRIJED, i to je naša zadruga za XXI. stoljeće.

7. POTPORNE INSTITUCIJE I PROGRAMI ZA RAZVOJ PODUZETNIČKOG ZADRUGARSTVA

Osim tijela državne uprave, u proces stvaranja poticajnog poduzetničkog okruženja uključuju se i druge državne institucije i razvojne agencije te fondovi. Svi imaju isti cilj da subjektima malog gospodarstva, zadrugama, pruže podršku savjetima, financijskim sredstvima, obrazovanjem ili na druge načine kako bi dobili priliku na tržištu provjeriti svoje poslovne ideje i zamisli te ih pretočiti u uspješan poduzetnički poduhvat.

Tako bi mogli navesti sljedeće potporne institucije od velike važnosti za rad zadruga i razvoj zadrugarstva:

1. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva
3. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka te ostala ministarstva
4. Jedinice područne i lokalne samouprave
5. Poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, tehnološki centri i druge institucije za razvoj poduzetništva.
6. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
7. Lokalne agencije za malo gospodarstvo
8. Hrvatska gospodarska komora
9. Hrvatska obrtnička komora
10. Hrvatski zadružni savez
11. Hrvatski zavod za zapošljavanje
12. HBOR i ostale financijske institucije
13. Udruge za malo gospodarstvo.

Posebno mjesto u toj shemi institucija trebala bi imati Hrvatska banka za obnovu i razvitak kao financijska državna institucija. Programi potpore velikim se dijelom temelje na sudjelovanju jedinica područne i lokalne samouprave, koje su proklamirane kao nositelji gospodarskog razvoja svoje sredine. Takva je orijentacija rezultat potrebe da se razvoj poduzetništva (zadrugarstva) potakne na lokalnom nivou što se smatra najprirodnijim načinom s obzirom da i poslovne ideje potječu upravo iz tog okruženja, dakle od samih poduzetnika (bottom up). Stoga se dio stručnih poslova povezanih s razvojem zadrugarstva iz područne i lokalne samouprave treba izdvojiti u posebne stručne institucije. To su, prije svega, lokalne razvojne agencije koje trebaju osmišljavati razvoj i koordinirati aktivnosti drugih institucija, a zatim i poduzetnički centri koji poduzetnicima pružaju usluge od savjetovanja i informiranja do pomaganja u samom osnivanju i radu zadruga preko besplatnih konzultantskih usluga, izrada poslovnih planova i drugih projektnih dokumentacija, vođenja knjigovodstvenih usluga itd.

7.1. OSTALE INSTITUCIJE ZA RAZVOJ ZADRUGARSTVA

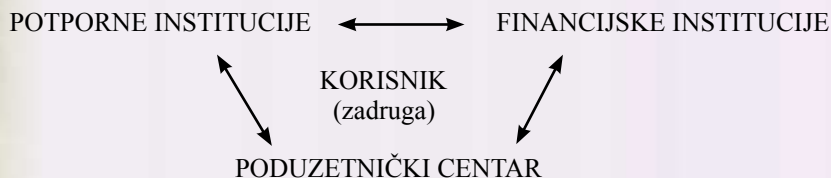
Sve poticajne mjere osmišljavaju se i provode s namjerom da doprinesu razvoju poduzetništva i stvaranju okruženja za uspješno poslovanje poduzetnika. Dakle, sve su one usmjerene prema poduzetniku bez čijeg aktivnog sudjelovanja u provedbi mjera, njihovoj valorizaciji i prilagođavanju stvarnim potrebama nema ni uspjeha mjera. Iz tog razloga neophodno je kroz sve institucije uključene u provedbu poticajnih mjera ostvariti i uključivanje samih poduzetnika bilo neposredno ili preko najrazličitijih oblika njihova udruživanja.

To se odnosi na komore kao obvezne oblike udruživanja koje svoju ulogu i zadatke moraju prilagoditi interesima članstva te na udruge i saveze poduzetnika koji se još uvijek nedovoljno uključuju u kreiranje strateških opredjeljenja i provedbu konkretnih mjera u interesu samih poduzetnika.

Posebnu ulogu u sustavu zadrugarstva imaju i financijske institucije jer je bitna odrednica poduzetništva i neophodan uvjet početka poslovanja, pored kvalitetne ideje, svakako, kapital. Vrlo često upravo je kapital teško dostupan malom gospodarstvu ili je dostupan pod uvjetima koji su neprimjereni. Stoga je bitno da financijske institucije u malom gospodarstvu prepoznaju kvalitetnog partnera kome će prilagoditi svoje poslovanje.

Razvoju malog gospodarstva u velikoj mjeri mogu doprinijeti i različiti oblici infrastrukturne podrške kao što su poduzetnički i tehnološki centri i poduzetnički inkubatori. Svi oni pomažu malom poduzetništvu u usmjeravanju njegova razvoja.

Umreženo djelovanje navedenih potpornih i drugih institucija od važnosti za razvoj zadrugarstva možemo prikazati u sljedećoj shemi:

7.2. ZADRUŽNI SAVEZI

Na osnovi Zakona o zadrugama, zadružni savezi dobrovoljna su udruženja zadruga. Mogu ih osnovati dvije ili više zadruga.

Zadružni savezi pružaju stručnu i drugu pomoć pri promicanju poslovanja postojećih zadruga, pri osnivanju novih zadruga te surađuju s nadležnim tijelima kod donošenja propisa i mjera od interesa za zadrugę.

U okviru zadružnih saveza članice usklađuju svoje gospodarske interese. Zadružnim savezima upravljaju njihove članice na način utvrđen ugovorom o osnivanju i statutom saveza.

HRVATSKI ZADRUŽNI SAVEZ neprofitna je organizacija koja se financira prikupljanjem članskog doprinosa i konzultantskim uslugama. Cijene konzultantskih usluga beneficirane su za članice. Za ostale korisnike usluga prihvaća se cjenik Hrvatske mreže konzultanata.

Osnovne aktivnosti Hrvatskog zadružnog saveza:

1. usluge stručnog savjetovanja
2. stručna pomoć pri osnivanju i unapređenju rada zadruga
3. izdavačka djelatnost i obrazovanje
4. međunarodna zadružna suradnja
5. stručna putovanja u zemlji i inozemstvu.

Pored Hrvatskog zadružnog saveza kao središnjeg saveza zadruga s područja čitave Hrvatske, postoje još savezi u Splitu, Zadru, Zagrebu, Bjelovaru, Varaždinu i Osijeku.

Grad Zagreb:

- HRVATSKI POLJOPRIVREDNI ZADRUŽNI SAVEZ
- HRVATSKI SAVEZ STAMBENIH ZADRUGA
- SAVEZ OBRTNIČKIH ZADRUGA
- SAVEZ ŠTEDNO KREDITNIH ZADRUGA
- ZADRUŽNI SAVEZ ZAGREBAČKE REGIJE

Osječko-baranjska-županija:

- ZADRUŽNI SAVEZ SLAVONIJE I BARANJE

Sisačko-moslavačka županija:

- REGIONALNI SAVEZ ZADRUGA PODRUČJA OD POSEBNE DRŽAVNE SKRBI / INTERESA

Splitsko-dalmatinska županija:

- ZADRUŽNI SAVEZ DALMACIJE

Varaždinska županija:

- REGIONALNI SAVEZ VARAŽDIN

Zadarska županija:

- SAVEZ ZADRUGA ZADARSKE ŽUPANIJE

Zagrebačka županija:

- SAVEZ ZADRUGA BRANITELJA

7.3 HRVATSKI SAVEZ ZADRUGA

Hrvatski savez zadruga stručno je poslovna organizacija zadruga i zadružnih saveza osnovan radi promicanja, usklađivanja i zastupanja interesa zadrugara, zadruga i zadružnih saveza. Savez zastupa interese zadruga i zadružnih saveza pred državnim i drugim tijelima u zemlji i inozemstvu.

Svaka novoosnovana zadruga dužna je rješenje o upisu u sudski registar dostaviti

Hrvatskom savezu zadruga u roku od 15 dana od dana upisa. Hrvatski savez zadruga organizira stručnu službu za obavljanje stručnih, administrativnih, pomoćnih i drugih poslova.

Zadaci, odnosno predmet poslovanja Hrvatskog saveza zadruga jesu:

- promicanje zadrugarstva i zadružnih načela
- zastupanje interesa zadruga i zadružnih saveza pred tijelima državne uprave i drugim organizacijama
- davanje mišljenja i prijedloga državnim tijelima pri donošenju propisa iz područja zadrugarstva
- pružanje stručne i druge pomoći zadrugarima, zadrugama i zadružnim savezima pri osnivanju, poslovanju i prestanku rada zadruga i zadružnih saveza
- vođenje evidencije zadruga i zadružnih saveza
- obavljanje zadružne revizije
- organiziranje burze zadružnih roba i usluga i promocija zadružnih proizvoda i usluga
- međunarodna suradnja
- organizacija i izobrazba zadrugara i upravitelja te zaposlenika zadružnog sustava
- poslovno savjetovanje članica i izrada poslovnih planova i investicijskih elaborata
- izdavanje biltena, časopisa i stručne literature
- posredovanje u prometu zadružnih roba i usluga.

Članice su Hrvatskog saveza zadruga:

- zadruge
- strukovni zadružni savezi
- teritorijalni zadružni savezi.

Tijela Hrvatskog saveza zadruga čine:

- Skupština
- Uprava
- Nadzorni odbor
- Sud časti.

Stručna tijela Hrvatskog saveza zadruga čine:

- Stručna služba Saveza
- Savjet za unapređenje zadrugarstva.

7.4. SAVEZ OBRRTNIČKIH ZADRUGA

Savez obrtničkih zadruga osnovan je prvenstveno zbog razvoja svojih članica i utjecaja na njih kako u ekonomskom, tako i u tehnološkom pogledu. Savez je nastao iz potrebe za zajedničkim stvaranjem i traženjem originalnih poslovnih ideja i stavova koji neće ostati privilegij nijedne zadruge, nego će to traganje za promjenama u načinu poslovanja dovesti do povećanja svake zadruge u pogledu informiranosti, znanja i sposobnosti. Dužnost je Saveza stvaranje mogućnost dijaloga među svojim članicama i tako otvaranje mogućnosti biranja kako u pogledu vlastitog poslovanja svake članice, tako i samog Saveza.

Trenutno je pri Hrvatskom savezu zadruga evidentirano 85 obrtničkih zadruga, ali neslužbeni podaci kazuju da ih u RH ima preko 200.

Članice Saveza zadržavaju i dalje svoju potpunu autonomnost, ali stvaraju mogućnost zajedničkog nastupa na tržištu ukoliko za to nađu poslovni interes, ostvaruju veću mogućnost sudjelovanja u raznim vladinim poticajnim projektima, pravovremeno se informiraju o svim zakonskim i drugim promjenama koje mogu utjecati na njihovo poslovanje.

Hrvatskom tržištu trebaju novi proizvodi, zadrugari trebaju ekonomičniji način proizvodnje «starih» proizvoda i mnoge nadomjeske za neke proizvode koji moraju biti bolji od originala. Gledajući na razvojnu zadaću Saveza, koji teži svojim članicama omogućiti takvu razvojnu politiku, u toj će zadaći što je moguće više surađivati s resornim ministarstvima u Vladi, usko surađivati s Hrvatskim savezom zadruga i s Hrvatskom obrtničkom komorom koja ima potencijale i, prema dosadašnjim saznanjima, želi pomoći.

Savez svakim danom jača, dobiva nove članice i uskoro će biti respektabilan kako po broju, tako i po ekonomskoj i tehnološkoj snazi kojom će se moći nositi u tržišnoj utakmici.

7.5. SAVEZ ŠTEDNO-KREDITNIH ZADRUGA

U Hrvatskom savezu zadruga službeno su evidentirane 44 štedno-kreditne zadruge, a u Savezu štedno-kreditnih zadruga ima ih 86. Neslužbeni podaci kazuju da u RH ima preko 120 takvih zadruga, ali većina nije ispunila obvezu službenog prijavljivanja u HSZ.

U Savez su pristupile, a i nadalje mogu pristupati, Štedno-kreditne zadruge koje su dobile odobrenje za rad, a izuzetno mogu pristupiti i one ŠKZ koje su podnijele zahtjev i u postupku su za odobrenja za rad.

ŠKZ slobodno pristupaju u Savez **potpisom PRISTUPNICE** i izjašnjavanjem da prihvaćaju Statut i Ugovor o udruživanju. Savez je pravni i poslovni vodič za ŠKZ koje su se učlanile. Djelatnosti su saveza sljedeće:

1. pruža pravnu, poslovnu i stručnu pomoć pri promicanju poslovanja ŠKZ, pravnog ustroja postojećih i osnivanju novih ŠKZ
2. prati nove propise vezane za rad ŠKZ i daje naputke za primjenu u svakodnevnom radu
3. sjedinjava aktivnosti oko usklađivanja mišljenja, primjedbi i prijedloga u vezi nacrti i izmjena zakona i drugih propisa koji se odnose na rad ŠKZ
4. organizira stručna savjetovanja za predsjednike skupština, nadzornih odbora i upravitelje ŠKZ s aktualnim temama
5. obavlja povezivanje dviju ili više zadruga radi ostvarivanja zajedničkih interesa (transfer kapitala, ispomoc u radu, korištenje slobodnih kapaciteta, strojeva i opreme).

Tijela Saveza su:

- Skupština (svaka ŠKZ ima jednog delegata)
- Izvršni odbor (7)
- Nadzorni odbor (3)
- Sud casti (3)
- Kolegij Upravitelja (upravitelji ŠKZ).

8. ZADRUGE U EUROPI

Pojam: cooperative society = zadruga

U zemljama Europske unije u zadružnoj organiziranosti sudjeluje više od sto milijuna članova i na desetke milijuna zaposlenih.

Europska unija potiče suradnju na području zadrugarstva te je tako Europska komisija pripremila niz studija o razvoju u ovom području. Radi razvoja suradnje među zadrugama na europskoj razini Europska komisija 1998. godine osnovala je Savjetodavni odbor za zadruge, udruge i zaklade (Commission Decision 98/215/EC of 13 March 1998 setting up a consultative committee for cooperatives, mutual societies, associations and foundations (CMAF) Official Journal L 080, 18/03/1998).

Zadrugarstvo u Europi doprinosi učinkovitosti konkurencije na tržištu, nudi potencijale za otvaranje novih radnih mjesta i nove oblike poduzetništva i zapošljavanja. Većinom je bazirana na aktivnostima članova, izlazi u susret novim potrebama, potiče aktivnosti građana i kreativnost zadrugara, podupire solidarnost i zajedništvo. Naročito, zadrugarstvo doprinosi ujedinjavanju s gospodarstvima zemalja članica Europske unije.

Osnovna su načela zadružnog organiziranja u zemljama članicama Europske unije:

1. dobrovoljno i otvoreno članstvo
2. demokratsko upravljanje članova
3. članovi su vlasnici – kontroliraju zadrugu i njezina sredstva
4. samostalna i nezavisna organizacija
5. osiguravanje edukacije i treninga za članove
6. zadruge međusobno surađuju
7. zadruge brinu za svoju zajednicu.

U sljedećoj tablici donosimo pregled **nekoliko zadruga u državama Europske unije** razvrstanih po djelatnostima kako bismo pružili, bar djelomično, uvid u veličinu i rad istih:

ZADRUGE U DRŽAVAMA EUROPSKE UNIJE RAZVRSTANE PO DJELATNOSTIMA

DRŽAVA	POLJOPR. ZADRUGE	ŠTEDNO- KREDITNE	STAMBENE	POTROŠAČKE	OSTALE	UKUPNO ZADRUGE
1	2	3	4	5	6	2+3+4+5+6
AUSTRIJA	1.067	763	108	20	116	2.074
BELGIJA	1.246	249			40	1.535
DANSKA	65	41	695	526	118	1.445
FINSKA	64	298		46	911	1.319
FRANCUSKA	16.800	4.699	157	97	1.659	23.412
GRČKA	6.800	32		84	54	6.970
IRSKA	133	533			57	723
ITALIA	8.327	594	11.670	1.500	16.508	38.599
LUKSEMBURG	25	35		3		63
NJEMAČKA	4.434	2.421	1.940	47	1.479	10.321
NIZOZEMSKA	223	510			2	735
PORTUGAL	952	198	501	249	1.038	2.938
ŠPANJOLSKA	4.350	96	3.378	381	15.098	23.303
ŠVEDSKA	84	1	11.942	513	2.540	15.080
V. BRITANIJA	553	385		52	1.201	2.191
EU UKUPNO	45.123	10.855	30.391	3.518	40.821	130.708

Izvor: International co-operative alliance, Geneva

9. PREDSTAVNICI ZADRUGA NA PODRUČJU OBŽ

S obzirom na vrste zadruga koje obrađujemo u ovoj brošuri “Zadruga za XXI. stoljeće”, zajednička želja autora i izdavača bila je da se na jednom mjestu predstave reprezentativne zadruge koje u svojoj grani djelatnosti iz godine u godinu postižu kontinuirane i uspješne rezultate.

Centar za promicanje i razvitak poduzetništva **ZADRUGA PODUZETNIČKA MREŽA**

Uslužna zadruga **OSVIT – poduzetnički inkubator**

Štedno- kreditna zadruga **NOA**

Poljoprivredna zadruga **RIT**

Poljoprivredna zadruga **EKO KOZARI SLAVONIJE I BARANJE**

Poljoprivredna zadruga **FILAKOV**

Poljoprivredna zadruga **CERINE**

Zadruga Poduzetnička mreža – centar za promicanje i razvitak poduzetništva

- Poduzetnička mreža jedini je **PODUZETNIČKI CENTAR** u Republici Hrvatskoj ustrojen u pravnom obliku **ZADRUGE**. U registar Trgovačkog suda u Osijeku upisana je 05. lipnja 2003. godine sa sjedištem u Bilju, Kralja Zvonimira 10.
- Za sada su u Zadruzi Poduzetnička mreža – centru za promicanje i razvitak poduzetništva zaposlene tri osobe putem Ugovora o radu na neodređeno vrijeme.
- Zadruga po visini godišnjih prihoda spada u skupinu do 500.000,00 kn i ima 7 zadrugara.
- **AKTIVNOSTI** koje djelatnici Zadruge svakodnevno provode mogu se svrstati u sljedeće skupine:
 1. savjetodavne, konzultantske i info – usluge poduzetnicima
 2. praćenje kreditnih i potpornih programa
 3. provođenje projekata edukacije poduzetnika
 4. organiziranje poduzetničkih tribina
 5. organiziranje sajмова za poduzetnike
 6. promocija poduzetništva
 7. edukacija zaposlenica i zadrugara
 8. knjigovodstvene usluge za poduzetnike.
 9. suradnja sa jedinicama lokalne uprave
 10. suradnja s Turističkom zajednicom Općine Bilje
 11. izrada projekata za pretprijetupne fondove EU

VIZIJA

- **VIZIJA** je Zadruge na terenu pružati punu potporu poduzetnicima i uključivati se u provedbu poduzetničkih programa Županije, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva turizma, Ministarstva poljoprivrede, stranih institucija za poticanje razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj kao i ostalih resornih institucija za promicanje i razvitak poduzetništva u Republici Hrvatskoj i izvan nje.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Za pravni oblik svog postojanja izabrali su oblik **ZADRUGE** iz razloga što zastupaju osnovno zadružno načelo uzajamne pomoći svih zadrugara i kooperanata zadruge te unapređivanja i zaštite svog gospodarskog i drugog profesionalnog interesa, a sve s namjerom ostvarenja zajedničkih ciljeva u skladu sa zakonom i pravilima Zadruge.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Nedostataka nema, a kao eventualni nedostatak ističe se premali broj kvalitetnih zadruga kako na području naše Županije, tako i na nivou cjelokupne Hrvatske.

Uslužna zadruga **OSVIT – poduzetnički inkubator**

- Zadruga OSVIT osnovana je 18.04.2003. godine sa sjedištem u Donjem Miholjcu.
- osnovne djelatnosti koje zadruga obavlja jesu:
 - 1 iznajmljivanje i upravljanje nekretninama uz naplatu ili po ugovoru
 - 2 vođenje knjigovodstva za poduzetnike zadrugare
 - 3 jačanje zadrugara kako bi mogli izgraditi vlastite pogone
 - 4 besplatne savjetodavne usluge od Miholjačkog poduzetničkog centra koji je također suosnivač te Zadruge
 - 5 informiranje zadrugara o novostima u pružanju potpora i poticaja od Vlade RH (za ovu se djelatnost odlučio grad Donji Miholjac koji je Zadrugu i osnovao s ciljem da poduzetnicima početnicima osigura prostorne tehničke i poslovne uvjete)
- trenutno Zadruga zapošljava dva djelatnika, a broj kooperanata veći je od 100
- po veličini prihoda Zadruga pripada u skupinu s prihodima do 500.000,00 kn godišnje.

VIZIJA

- Prema riječima upravitelja Zadruge Nikole Manojlovića uprava je pred sebe postavila visoke ciljeve razvoja kojima će u roku od najviše pet godina Zadruga predstavljati jaču i moderniju organizacijsku cjelinu s novim kadrovima i novim poduzetnicima.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Olakšanje poslovanja i povećanje konkurentnosti svakog individualnog člana Zadruge te jedinstven nastup prema potpornim institucijama – Županiji i Vladi RH te drugim udrugama koje pružaju pomoć poduzetnicima početnicima.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Nedovoljno shvaćen sam odnos suradnje među zadrugarima te želja pojedinaca za individualnim djelovanjem mimo ostalih članova zadruge.

Štedno- kreditna zadruga NOA

- Štedno kreditna zadruga NOA osnovana je 03. rujna 1996. godine.
- Cilj i osnovna djelatnost NOA-e kreditiranje je malih poduzetnika i početnika te na taj način, kroz samozapošljavanje ili razvoj postojećih poslova, pružanje jednake šanse mladima, ženama, nezaposlenima, raseljenima i siromašnima da se vlastitim radom izbore za materijalnu egzistenciju.
- NOA podržava male i srednje poslovne pothvate, otvaranje novih i stabilizaciju postojećih radnih mjesta te povratak raseljenih osoba u mjesta stalnog prebivališta.
- Centralni ured NOA ŠKZ nalazi se u Osijeku na adresi Županijska 19. NOA ima svoje predstavništvo u Pakracu na adresi Petra Preradovića 5 te u Dubrovniku na adresi Pionirska 1.
- Trenutno NOA zapošljava 10 djelatnika.
- Zaključno s 30. rujna 2005. godine Skupštinu NOA-e čine 1304 člana, ali 25 zadrugara bira svog predstavnika na Skupštini.
- NOA nema kooperanata.
- NOA ŠKZ spada u skupinu zadruga koje ostvaruju prihod veći od 2 mil. kuna godišnje.

VIZIJA

- U okvirima postojećeg modela zadružnog udruživanja inzistiramo na suradnji štedno-kreditnih zadruga, poljoprivrednih zadruga, obrtničkih zadruga, uslužnih zadruga i potrošačkih zadruga koja je sada na zanemarivoj razini.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Zadružno udruživanje jača solidarnost i zajedništvo, olakšava rješavanje problema manjih grupa u zajednici. Nedostatak zadružnoga udruživanja nepotpuna je zakonska regulativa na polju aktivnosti štedno- kreditnih zadruga.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Najčešće prepreke na koje je NOA nailazila tijekom poslovanja vezane su uz zakonsku regulativu, posebno za status temeljnoga kapitala i porezni sustav.

Poljoprivredna zadruga RIT

- Poljoprivredna zadruga RIT osnovana je 1999. godine po zapadnoeuropskim principima “jedan glas jedan zadrugar”.
- Osnovne su djelatnosti koje Zadruga obavlja sušenje i skladištenje žitarica u silosima, uslužno čuvanje voća i povrća u hladnjači, proizvodnja presadnica, nabava repromaterijala za ratarsku i povrtlarsku proizvodnju, proizvodnja poznate Baranjske mljevene crvene paprike te prodaja žitarica i povrća.
- Trenutno su u Zadruzi stalno zaposlena četiri djelatnika, broj zadrugara je 68, a broj kooperanata 100.
- Zadruga po visini godišnjih prihoda spada u skupinu od 500.000,00 do 1.000.000,00 kn

VIZIJA

- Plan Zadruge stvoriti je takvo organizacijsko – tehničko okruženje u kome bi zadrugari i kooperanti zajednički preko svoje zadruge zaokružili jedan zatvoreni ciklus proizvodnje, tj. svoje bi gotove proizvode preradivali, zapakirali i kao takve ponudili sve zahtjevnijem domaćem, ali i inozemnom tržištu.
- Resorno ministarstvo svojim je Programom potpora za kapitalna ulaganja dosta pomoglo i olakšalo rad Zadruge, a mišljenja su u Zadruzi kako bi se takav program potpora trebao proširiti i na određena vlastita ulaganja, a ne samo na ona koja se odnose na proces ishođenja kredita kod poslovnih banaka.
- Osječko-baranjska županija uveliko je pomogla radu Zadruge te se u Zadruzi nadaju da će se ova pomoć preko novih kvalitetnih programa nastaviti i ubuduće.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Prednosti su udruživanja u zadruge te što poduzetnici udruženi na taj način mogu tržištu ponuditi veću količinu proizvoda i tako značajno povećati svoju konkurentnost.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Prema riječima Upraviteljice Zadruge, nekih većih nedostataka nema, osim što smatraju da bi trebalo na globalnoj razini riješiti problem naplate prodane robe jer im veliki problem predstavlja plaćanja poreza po izdanim, a još neplaćenim računima za koje postoji neizvjesnost naplate.

Poljoprivredna Zadruga EKO KOZARI SLAVONIJE IBARANJE

- Zadruga je osnovana 2004. godine u želji i s ciljem okupljanja uzgajivača koza te proizvođača kozjeg sira.
- Osnovna je djelatnost Zadruga proizvodnja kozjeg sira, rasplodnog materijala kao i jarića za klanje.
- Zadruga trenutno nema profesionalno zaposlenu osobu, već upravitelja volontera.
- **Trenutno Zadruga ima 7 zadrugara.**
- Zadruga po visini godišnjih prihoda spada u skupinu do 500.000,00 kn.

VIZIJA

- Za pet godina, prema viziji zadrugara, Zadruga će predstavljati respektabilan gospodarski subjekt u toj vrsti djelatnosti s pet mini sirana na obiteljskim gospodarstvima te proizvodnjom 25 tona standardiziranog bio kozjeg sira kao i većeg broja kooperanata za proizvodnju kvalitetnih jarića.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Prednosti zadružnog udruživanja vidimo u razmjeni iskustava, lakšem pristupu informacijama, naprednijoj tehnologiji proizvodnje koncentriranoj na jednoj vrsti proizvoda. Nije potrebno gubiti vrijeme na pronalaženju tržišta.
- Lakše pronalaženja tržišta, nabava repromaterijala, pristup informacijama te edukacija uzgajivača.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Veliki nedostatak zadružnog udruživanja predstavlja još uvijek iskrivljena percepcija kod velikog broja ljudi koji zadruge gledaju kao povratak socijalističkim načelima te se više pažnje posvećuje određenim manama zadrugarstava nego prednostima koje ovaj način udruživanja nosi sa sobom.

Poljoprivredna zadruga FILAKOV

- Poljoprivredna zadruga FILAKOV osnovana je 29. listopada 2003. godine sa sjedištem u baranjskom mjestu Gajiću Vladimira Nazora 3/E.
- Poljoprivredna zadruga FILAKOV prvenstveno se bazira na povrtlarskoj proizvodnji u unutarnjim grijanim i navodnjavanim te vanjskim navodnjavanim površinama (rajčica, paprika, krastavac, zelena salata...), a osim navedenog u manjem obujmu proizvodi i poznati baranjski kulin.
- Zadruga ima tri zadrugara i brojne kooperante, a tržište njezinih proizvoda prošireno je i na područje Istre i Kvarnera.
- Zadruga po visini godišnjih prihoda spada u skupinu od 500.000,00 do 1.000.000,00 kn

VIZIJA

- Okupiti i udružiti manje proizvođače povrća, voća, proizvođače kulena, vina i rakije.
- Udruživanjem doći do okrupnjavanja, a samim tim i do povećanja proizvodnje, što znači doći do količine interesantne za tržište.
- Ustrajati na kvaliteti i prepoznatljivosti domaćeg proizvoda.
- Usmjeriti se na ciljanu i ugovorenu proizvodnju.
- Nametnuti se tržištu kontinuitetom, količinom, kvalitetom i pakiranjem u prepoznatljivoj ambalaži.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Premalo je kvalitetnih poljoprivrednika koji svoja sredstva i vrijeme ulažu u navodnjavanje, plastenike, rashladne komore, pakirnice i slično. Jedini je način da se ovi i slični problemi riješe osnivanje zadruge kojom će doći do udruživanja, a samim tim i do okrupnjavanja i povećanja proizvodnje što znači doći do količine interesantne za tržište.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Prema riječima upravitelja Zadruge, nekih većih nedostataka nema, a ono što bi eventualno trebalo poboljšati informiranost je budućih zadrugara o prednostima tog načina udruživanja kao i o poticajnim mjerama resornih ministarstava i Županije.

Poljoprivredna zadruga CERINE

- Poljoprivredna zadruga CERINE osnovana je u lipnju 2003. godine kao rezultat istraživanja tržišta koji je doveo do suradnje s Austrijskom gospodarskom komorom koja im je ukazala na deficit ekoloških proizvoda na EU tržištu, u njihovom slučaju prezentiranih kroz kupinu, kupinovo vino, ljekovito i začinsko bilje.
- Potrebna konkurentnost na prezasićenom svjetskom tržištu, umjesto ekstremno visokih ulaganja u preradu i proizvodnju gotovih proizvoda, u ovom je slučaju kompenzirana zahtjevnom ekološkom proizvodnjom koja Zadruzi osigurava uspješan plasman prema inozemnom tržištu.
- Zadruga je isključivo u privatnom vlasništvu petorice zadrugara.
- U Zadruzi je zaposleno troje djelatnika u stalnom radnom odnosu, angažiraju sezonske djelatnike preko tri tisuće radnih sati godišnje te organiziraju kompatibilnu proizvodnju u suradnji s više od 15 kooperanata na poljoprivrednom zemljištu većem od 100 ha.
- Zadruga spada u skupinu zadruga koje ostvaruju godišnji prihod veći od 2.000.000,00 kn

VIZIJA

- U vrlo kratkom roku zbog konstantnog povećanja obujma posla i rasta potražnje na tržištu za njihovim proizvodima Zadruga planira izgradnju preradbenih kapaciteta s postojeće sirovinске baze, a ponovno u dogovoru s poznatim ino kupačima.
- U PZ Cerine smatraju da je zadružno udruživanje kod nas često pogrešno shvaćeno jer misle da nije osnovni cilj samo okrupnjavanje proizvodnje i postizanje boljih kondicija na tržištu nabave repromaterijala, što se kasnije najčešće pretvori u čistu trgovinu, nego organiziranje sirovinskih baza i podizanje proizvoda na višu razinu kroz preradbene cikluse, teritorijalna zaštita takvih proizvoda, stvaranje strojnih prstena, ojačavanje financijskog položaja zadrugara i kooperanata, zajednički nastup prema bankama i aktivno sudjelovanje u formiranju politike državne uprave u gospodarskim pitanjima.

PREDNOSTI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- U slučaju PZ Cerine, udruživanje podrazumijeva angažiranje zadrugara različitih profesionalnih orijentacija koje pokrivaju za sada sva potrebna područja proizvodnje, ali i velik angažman na svladavanju prekobrojnih birokratskih prepreka u poslovanju ili ishodu mogućih potpora i poticaja preskupe i često nepotrebno komplicirane državne uprave.
- Učinkovita, dobro koncipirana i konkretna pomoć Upravnog odjela za poljoprivredu i gospodarstvo kao i drugih tijela ispred Osječko-baranjske županije za svaku je pohvalu i predstavlja primjer koji bi trebala usvojiti i državna uprava.

NEDOSTACI ZADRUŽNOG UDRUŽIVANJA

- Neiskreno i čisto propagandno objavljivanje javnih poziva za poticanje nekih loše prepoznatih i često, ponovno, prvenstveno administrativno stvorenih problema imaju za cilj financiranje samih sebe, a stvaraju sliku konkretne pomoći.
- Nepoštivanje ugovornih obveza i rokova plaćanja od strane državne uprave i ranije spomenuti jalovi natječaji zasigurno samo povećavaju već prekomjernu financijsku nedisciplinu i značajno utječu na loše planiranje prihoda što lančano vodi u čitav niz loših procjena.

10. ZADRUGE U BROJKAMA

STATISTIČKI PODACI O ZADRUGAMA U HRVATSKOJ (podaci Hrvatskog saveza zadruga)

Već je u postupku osnivanja Zadruga rečeno da je svaka novoosnovana zadruga dužna svu dokumentaciju dostaviti u Hrvatski savez zadruga. Temeljem toga, Hrvatski savez zadruga vodi statističku evidenciju svih prijavljenih zadruga u RH. Stanje na dan 13. travnja 2005. pokazuje da je u Savezu evidentirano 518 zadruga, ali taj podatak ne pokazuje stvarno stanje. Naime, neslužbeni podaci kazuju da u RH postoji preko 1000 zadruga, a više od polovine nisu ispunile obvezu i evidentirale se u Hrvatskom savezu zadruga.

Kada govorimo o vrstama zadruga, možemo ih podijeliti na :

- obrtničke zadruge (OZ)
- poljoprivredne zadruge (PZ)
- štedno-kreditne zadruge (ŠKZ)
- uslužne zadruge (UZ).

Najviše prevladavaju obrtničke i poljoprivredne zadruge, a u posljednjih nekoliko godina broj štedno-kreditnih zadruga u velikom je porastu. Većina županija u RH raspolaže sa svim vrstama zadruga.

Ukupan broj zaposlenih u svim evidentiranim zadrugama u RH iznosi 3187 osoba. Broj zadrugara iznosi 72 949 i stalno je u porastu. Svaka zadruga u svom radu ima nekoliko kooperanata, a njihov broj na razini RH iznosi 36 361.

Broj zadruga po vrstama iznosi:

- obrtničke zadruge: 85
- poljoprivredne zadruge: 355
- štedno-kreditne zadruge: 44
- uslužne zadruge: 34.

Obrtničke zadruge zapošljavaju ukupno 327 osoba, imaju 1177 zadrugara i 582 kooperanata.

Poljoprivredne zadruge zapošljavaju ukupno 2581 osoba, imaju 10781 zadrugara i 35573 kooperanata.

Štedno-kreditne zadruge zapošljavaju ukupno 199 osoba, imaju 60601 zadrugara i nemaju kooperanata.

Uslužne zadruge zapošljavaju ukupno 76 osoba, imaju 390 zadrugara i 206 kooperanata.

Najviše zadruga osnovano je u Osječko-baranjskoj županiji (49), Splitsko-dalmatinskoj županiji (48) i Gradu Zagrebu (56). Najmanje zadruga imaju Virovitičko-podravska županija (2), Požeško-slavonska županija (3) i Primorsko-goranska županija (2).

Najveći broj zaposlenih imaju Koprivničko-križevačka županija (354), Osječko-baranjska županija (338) i Vukovarsko-srijemska županija (351).

Najviše zadrugara zabilježeno je u Gradu Zagrebu (23 980), Osječko-baranjskoj županiji (3330) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (3124).

S najvećim brojem kooperanata surađuju Virovitičko-podravska županija (4418), Osječko-baranjska županija (6658) i Vukovarsko-srijemska županija (7925).

ZADRUGE UPISANE U EVIDENCIJU ZADRUGA I ZADRUŽNIH SAVEZA HRVATSKOG SAVEZA ZADRUGA

STANJE NA DAN 30. 10. 2005.

Županija	TIP	Broj zadruga	Broj zaposlenih	Broj zadrugara	Broj kooperanata
01. Zagrebačka	OZ	7	18	69	17
01. Zagrebačka	PZ	16	50	383	86
01. Zagrebačka	ŠKZ	3	6	1162	0
02. Krapinsko-zagorska	OZ	1	3	22	0
02. Krapinsko-zagorska	PZ	14	261	354	537
02. Krapinsko-zagorska	ŠKZ	1	8	935	0
03. Sisačko-moslavačka	OZ	5	27	107	93
03. Sisačko-moslavačka	PZ	17	11	238	146
03. Sisačko-moslavačka	ŠKZ	1	3	1941	0
04. Karlovačka	OZ	3	7	77	17
04. Karlovačka	PZ	8	58	232	52
04. Karlovačka	SZ	2	4	8	0
04. Karlovačka	ŠKZ	3	14	1405	0
05. Varaždinska	OZ	3	1	57	0
05. Varaždinska	PZ	8	16	105	260
05. Varaždinska	ŠKZ	6	35	17218	0
06. Koprivničko-križevačka	OZ	12	32	81	31
06. Koprivničko-križevačka	PZ	16	301	163	1620
06. Koprivničko-križevačka	ŠKZ	1	4	2120	0
06. Koprivničko-križevačka	UZ	7	17	24	32
07. Bjelovarsko-bilogorska	OZ	1	1	4	0
07. Bjelovarsko-bilogorska	PZ	17	104	311	3404
08. Primorsko-goranska	OZ	4	15	134	43
08. Primorsko-goranska	PZ	14	48	138	55
08. Primorsko-goranska	ŠKZ	1	3	1153	0
08. Primorsko-goranska	UZ	1	0	3	10
09. Ličko-senjska	OZ	1	2	4	0
09. Ličko-senjska	PZ	11	22	528	690
10. Virovitičko-podravaska	OZ	2	8	10	11
10. Virovitičko-podravaska	PZ	14	274	134	4407
10. Virovitičko-podravaska	ŠKZ	2	8	1434	0
11. Požeško-slavonska	PZ	3	7	595	0
12. Brodsko-posavska	OZ	1	5	5	10
12. Brodsko-posavska	PZ	12	66	187	1033
13. Zadarska	OZ	5	30	136	40
13. Zadarska	PZ	24	144	942	439

13. Zadarska	ŠKZ	1	10	1237	0
14. Osječko-baranjska	OZ	3	56	36	33
14. Osječko-baranjska	PZ	38	251	789	6548
14. Osječko-baranjska	ŠKZ	3	20	2484	0
14. Osječko-baranjska	UZ	5	11	21	77
15. Šibensko-kninska	OZ	2	5	30	15
15. Šibensko-kninska	PZ	29	126	495	908
15. Šibensko-kninska	UZ	1	0	3	0
16. Vukovarsko-srijemska	OZ	3	1	19	0
16. Vukovarsko-srijemska	PZ	35	337	782	7925
16. Vukovarsko-srijemska	ŠKZ	1	13	2323	0
17. Splitsko-dalmatinska	OZ	4	23	86	16
17. Splitsko-dalmatinska	PZ	37	236	1912	2773
17. Splitsko-dalmatinska	SZ	3	8	22	0
17. Splitsko-dalmatinska	ŠKZ	2	6	396	0
17. Splitsko-dalmatinska	UZ	2	3	6	20
18. Istarska	OZ	3	11	13	33
18. Istarska	PZ	9	12	206	62
18. Primorsko-goranska	PZ	2	4	31	2
19. Dubrovačko-neretvanska	OZ	1	0	10	20
19. Dubrovačko-neretvanska	PZ	19	137	1858	361
19. Dubrovačko-neretvanska	ŠKZ	1	4	188	0
20. Međimurska	OZ	1	2	25	25
20. Međimurska	PZ	8	109	343	4238
20. Međimurska	ŠKZ	4	14	3235	0
21. Grad Zagreb	OZ	23	80	252	178
21. Grad Zagreb	PZ	6	11	55	27
21. Grad Zagreb	SZ	6	15	88	30
21. Grad Zagreb	ŠKZ	14	51	23370	0
21. Grad Zagreb	UZ	7	18	215	37
UKUPNO		520	3187	72949	36361

Kratice:

OZ - obrtničke zadruge

PZ - poljoprivredne zadruge

ŠKZ - štedno - kreditne zadruge

UZ - uslužne zadruge

SZ - Savez zadruga

11. KONTAKTI

KONTAKT ADRESE

AGENCIJA ZA RAZVOJ OSJEČKO –BARANJSKE ŽUPANIJE

Europske avenije 11
31 000 Osijek
Pročelnik: Martin Marolin, dipl. oec.
Tel: (031) 200 677, 203 192
Fax: (031) 215 677
E-mail: razvoj@obz.hr
www.obz.hr

ZADRUGA PODUZETNIČKA MREŽA – CENTAR ZA PROMICANJE I RAZVITAK PODUZETNIŠTVA

Kralja Zvonimira 10
31 327 Bilje
Upraviteljica: Sandra Dominić, dipl. oec.
Tel: (031) 751 480
Fax: (031) 751 481
E-mail: zpm@zpm.hr
www.zpm.hr

MINISTARSTVA:

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Ulica grada Vukovara 78
10 000 Zagreb
Ministar: Branko Vukelić
Tel: (01) 61 06 111 (Centrala)
E-mail za upite građana: info@mingorp.hr
www.mingorp.hr

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

Ulica grada Vukovara 78
10 000 Zagreb
Ministar: Petar Čobanković
Tel: (01) 61 06 111(Centrala)
Fax: (01) 61 09 201
E-mail za upite građana: office@mps.hr
www.mps.hr

MINISTARSTVO MORA, TURIZMA, PROMETA I RAZVITKA

Prisavlje 14
10 000 Zagreb
Ministar: Božidar Kalmeta
Tel: (01) 61 06 111(Centrala)
E-mail: ministar@ws.mmtpr.hr
www.mmtpr.hr

HRVATSKI SAVEZ ZADRUGA

Gajeva 2a

10 000 ZAGREB

Kontakt osobe: Klaudia Habek, Irena Škarpa

Tel: (01) 48 70 052

Fax: (01) 48 70 055

www.zadruga.hr

ZADRUŽNI SAVEZ SLAVONIJE I BARANJE

Europske avenije 13

31 000 Osijek

Kontakt osoba: Mirko Macokatić

Tel: (031) 200 213

HRVATSKI POLJOPRIVREDNI ZADRUŽNI SAVEZ

Amruševa 8

10 000 Zagreb

Tel: (01) 49 22 935

Fax: (01) 49 22 936

www.hzs.hr

SAVEZ OBRTNIČKIH ZADRUGA

Šišićeva 18

10 010 Zagreb

Tel: (01) 66 01 128

Fax: (01) 66 01 696

www.savezzadruga.hr

SAVEZ ŠTEDNO-KREDITNIH ZADRUGA

Amruševa 8/1

10 000 Zagreb

Tel: (01) 49 22 930

Fax: (01) 49 22 921

www.skz.hr

12. ...NEŠTO ZA KRAJ...

Za kraj prezentiranja vizije "Zadruga za XXI. stoljeće" na ovom mjestu želimo priložiti popis svih zadruga na području naše županije, a prema podacima Hrvatskog saveza zadruga na dan 31. 05. 2006.godine

OBRTNIČKE ZADRUGE

KOOPERACIJA

Vukovarska 4a, Osijek
Kontakt: (031)211 396
Upravitelj: Ilija Tomić

KOOPERATIVA

Mlinska 50, Osijek
Kontakt: (031)378 086
Upravitelj: Dragutin Kovačević

NADO CENTAR ZDRAVLJA

Dubrovačka 90, Osijek
Kontakt: (031)358 013
Upravitelj: Bernard Nikšić

OBRTNIK

Braće Radića 26, Našice
Kontakt: (031)614 120
Upravitelj: Stevo Sertić

P.O.L.I.S.H

Hrvatske Republike 19/C, Osijek
Kontakt: (031)215 825
Upravitelj: Srećko Peranović

SLAVONSKI BISER

Vladimira Nazora 38, Donji Miholjac
Kontakt: (031)632 707
Upraviteljica: Božica Marincel

ZADRUGA BRANITELJA LADIMIREVCI

Trg Fabijana Šovagovića 2, Ladimirevci
Kontakt: (031)671 250
Upravitelj: Željko Pušić

ZANATOPSKRBA

Bana Jelačića 55, Đakovo
Kontakt: (031)813 265
Upravitelj: Antun Šmider

ŠTEDNO KREDITNE ZADRUGE

APOEN

Braće Radića bb, Valpovo
Kontakt: (031)650 612
Upravitelj: Tomislav Petrović

DYAS

Hrvatske Republike 43, Osijek
Kontakt: (031)205 242
Upravitelj: Zdenko Tomašević

EURO-ŠTEDNJA

Ribarska 1, Osijek
Kontakt: (031)283 022
Upravitelj: Slavko Rauch

FIDUS

Bana Jelačića 53, Đakovo
Kontakt: (031)822 697
Upravitelj: Ivan Kanisek

NOA

Županijska 19/I, Osijek
Kontakt : (031)207 466
Upravitelj: Tomislav Flegar

ŠPARKASA

Ivana Gundulića 8/a, Osijek
Kontakt: (031)200 557
Upravitelj: Drago Biloš

ZALET

Trg Bana J. Jelačića 5, Brijest
Kontakt: (031)501 234
Upravitelj: Živko Bošnjak

USLUŽNE ZADRUGE

MARČIK

Hrvatske Republike 19 a, Osijek
Kontakt: (031)210 530
Upravitelj: Branko Stefanović

OSVIT

Vukovarska 142, Donji Miholjac
Kontakt: (031)630 738
Upravitelj: Nikola Manojlović

PETI LIPNJA

D. Neumana 2, Osijek
Kontakt: (098)16 73 434
Upraviteljica: Ljiljana Mitoš-Svoboda

PODUZETNIČKA MREŽA

Kralja Zvonimira 10, Bilje
Kontakt: (031)751 480
Upraviteljica: Sandra Dominić

SLAGALICA

Vladimira Nazora 2, Ladimirovci
Kontakt: (031)671 037
Upraviteljica: Snježana Tolić

POLJOPRIVREDNE ZADRUGE

AGRO LASLOVO

Zadružna 8, Laslovo
Kontakt: (091)36 89 228
Upravitelj: Karoj Kovač

AGRO SUBOTICA

Matije Gupca 36, Lug Subotički Koška
Kontakt: (031)686 028
Upravitelj: Tomica Kovač

AGROVLADISLAVCI

Kralja Tomislava 25, Vladislavci
Kontakt: (031)391 088
Upravitelj: Tomo Bagarić

ALMUS

Vladimira Nazora 75, Ernestinovo

Kontakt: (031)270 203

Upravitelj: Stjepan Pušić

BARANJSKO PETROVO SELO – NOVI BEZDAN

Glavna 1, Baranjsko Petrovo selo

Kontakt: (091)55 50 234

Upravitelj: Stjepan Ivanović

BEKETINCI

Čepinska 38, Beketinci

Kontakt: (031)389 477

Upravitelj: Zlatko Jelošek

BELI MANASTIR

Šandora Petefija 2 a, Beli Manastir

Kontakt: (031)701 271

Upravitelj: Ismet Živojević

BIONIKA

Prijedorska 10, Osijek

Kontakt: (031)570 107

Upravitelj: Robert Spajić

BOLMAN

S.Kovačevića 58, Bolman

Kontakt: (031)746 007

Upravitelj: Slobodan Krnjeta

BOLJA ZEMLJA

Nikole Tesle 2a, Popovac

Kontakt: (031)728 333

Upravitelj: Radomir Dragaš

BRANITELJ EKO

Industrijska zona bb, pp 74, Đakovo

Kontakt: (031)840 333

Upravitelj: Zlatko Kajmić

BRESTIK

Matije Gupca 198, Koška

Kontakt: (031)681 041

Upravitelj: Martin Bračun

BREZA

Glavna 1, Magadenovac

Kontakt: (031)647 326

Upravitelj: Marin Lisec

CERINE

Republike 12, Topolje
Kontakt: (031)737 100
Upravitelj: Dario Kuna

ČAĐAVICA

Kolodvorska bb, Čađavica – Krčeničnik
Kontakt: (031)641 138
Upravitelj: Željko Juren

DARĐANKA

Gospićka ulica 2, Darda
Kontakt: (031)741 837
Upraviteljica: Arleta Kovač

DELICIAE

Sv.Ivana Krstitelja 100, Darda
Kontakt: (031)742 247
Upravitelj: Ivan Medak

DOMOVINA

Hrvatske Republike 19, Osijek
Kontakt: (031)200 256
Upravitelj: Branimir Halusek

EKO-KOZARA SLAVONIJE I BARANJE

Šandora Petefija 29, Lug
Kontakt: (031)750 750
Upravitelj: Dario Geto

FILAKOV

Vladimira Nazora 3e, Gajić
Kontakt: (031)736 382
Upravitelj: Stipo Filakov

GEPARD

Nikole Tesle 67, Črnkovci
Kontakt: (091)73 63 276
Upravitelj: Božidar Mihić

HRASTIN – ZADRUGA BRANITELJA

Šandora Petefija 107, Vladislavci
Kontakt: (031)207 597
Upravitelj: Ivan Ileš

KOŠKA

Trg Dr. Franje Tuđmana 9, Koška
Kontakt: (031)681 060
Upraviteljica: Danijela Dolenc

KOZARAC-KARANAC

Međimurska 9, Kozarac
Kontakt: (031)720 203
Upravitelj: Stjepan Kovač

KRIZANTEMA

Trg Slobode 32, Beli Manastir
Kontakt: (031)700 011
Upravitelj: Jakob Martin

KRUNA

Bana J.Jelačića 89, Satnica Đakovačka
Kontakt: (031)810 718
Upravitelj: Slavko Novaković

MARIJANCI

Kralja Zvonimira 14, Marijanci
Kontakt: (031)643 072
Upravitelj: Šimo Markser

MARTINOVAC

Stjepana Radića 21, Gašinci
Kontakt: (031)858 068
Upravitelj: Antun Laslo

MATIJA GUBEC

Dore Pejačevića 1, Feričanci
Kontakt: (031)603 002
Upravitelj: Slavko Simić

MLIK – AGRO

Sv.L.B.Mandića 111/r
Kontakt: (031)297 460
Upravitelj: Stjepan Kranić

MLJEKAR

Trg Slobode 32, Beli Manastir
Kontakt: (031)705 075
Upravitelj: Dragica Šipoš

NAŠE SELO

Borisa Kidriča 59, Jagodnjak
Kontakt: (031)745 015
Upravitelj: Anđelko Balaban

NAŠIČANKA

Pejačevićev Trg 15, Našice
Kontakt: (031)613 645
Upravitelj: Novak Banjanin

NOVO DRENJE

Ljudevita Gaja 21, Drenje
Kontakt: (031)862 268
Upravitelj: Nikola Galeković

OSATINA

Ulica Kralja Tomislava bb, Semeljci
Kontakt: (031)856 999
Upravitelj: Mirko Ervačić

PALAČA

Braće Krunić 9, Palača
Kontakt: (031)289 540
Upravitelj: Denis Zdarilek

PARITER

Trg Acs Gedeona 1, Suza
Kontakt: (031)733 333
Upravitelj: Attila Toth

PLODINE

Bjelolasička 29, Čepin
Kontakt: (031)383 288
Upravitelj: Gojko Leventić

PLODOVI BARANJE

Osječka 93, Beli Manastir
Kontakt : (031)204 900
Upraviteljica: Biserka Forjan

PODGAJCI PODRAVSKI

Vladimira Nazora 122, Podgajci Podravski
Kontakt: (031)621 169
Upravitelj: Stanislav Ivanišić

PODRUM

Maršala Tita 98, Suza
Kontakt: (031)733 081
Upravitelj: Ljudevit Kolar

POGANOVCI

Osječka bb, Poganovci
Kontakt: (031)694 100
Upravitelj: Milan Marić

RIT

Šandora Petefija bb, Bilje
Kontakt: (031)754 030
Upraviteljica: Stojanka Omerbašić

SILAŠ

Borisa Kidriča 1, Silaš
Kontakt: (031)299 121
Upravitelj: Đuro Dragičević

SLAVONSKA PČELA

S. Radića 30, Osijek
Kontakt: (031)213 234
Upraviteljica: Anđelka Skreletović

SLAVONSKA POLJA

Braće Krunića bb, Palača
Kontakt: (031)270 218
Upravitelj. Zdenko Grof

SLOGA

Franje Račkog 25, Đakovo
Kontakt: (031)822 730
Upravitelj: Nikola Marušić

STARI DALJ

Josipa Glibušića 23 a, Dalj
Kontakt: (031)590 365
Upraviteljica: Zvezdana Kojčić

STOČAR

Trg Slobode 32, Beli Manastir
Kontakt: (031)705 075
Upravitelj. Zlatko Dragosavljević

SVINJOGJAC

Vukovarska 144, Donji Miholjac
Kontakt: (031)630 191
Upravitelj: Stanislav Senkić

TOPOLJE

Republike 50, Duboševica
Kontakt: (031)737 001
Upravitelj: Jela Šovakov

VALENOVCI

Kralja Tomislava bb, Cret Viljevski
Kontakt: (031)631 152
Upravitelj: Zlatko Vincetić

VALPOVO

Matije Gupca 8, Bocanjevci
Kontakt: (031)651 541
Upravitelj: Josip Koprivnjak

VILJEVO

Braće Radića 126, Viljevo

Kontakt: (031)644 002

Upraviteljica: Zlatica Brkanić-Nekić

VIŠKOVCI

Kralja Tomislava 12, Viškovci

Kontakt: (031)857 312

Upravitelj: Mijo Sabo

VINOGRADAR

Bana J.Jelačića 15, Erdut

Kontakt: (031)571 093

Upravitelj: Stjepan Zorić

ZABARA

Vukovarska 57, Donji Miholjac

Kontakt: (031)630 718

Upravitelj: Josip Adamović

ZUKVA

B.Radića 172, Strizivojna

Kontakt: (031)831 678

Upravitelj: Hrvoje Glavačević

Tablični prikaz zadruga u Osječko - baranjskoj županiji prema dostupnim podacima zaključno s 31. 05. 2006. godine

Županija	Tip	Broj zadruga
OSJEČKO - BARANJSKA	OZ	8
OSJEČKO - BARANJSKA	ŠKZ	7
OSJEČKO - BARANJSKA	UZ	5
OSJEČKO - BARANJSKA	PZ	58

- Obrtničke zadruge (OZ)
- Poljoprivredne zadruge (PZ)
- Štedno-kreditne zadruge (ŠKZ)
- Uslužne zadruge (UZ).

13. POJMOVNIK

- "Zadruga" je dobrovoljno udruženje zadrugara u kojem svaki član sudjeluje neposredno i koje zajedničkim poslovanjem na načelu uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, u cilju ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti ili drugih interesa zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge
- "Zadrukar" je fizička osoba i pravna osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge, tj. ona osoba koja putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode ili koristi usluge potrebne za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarivanju ciljeva radi kojih je zadruga osnovana.
- Zadrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.
- Zadrugarstvo u ekonomskom smislu nastoji svakog čovjeka učiniti radnikom, vlasnikom, nastoji razviti štednju i osjećaj odgovornosti, koji je povezan s vlasništvom, nastoji ljude učiniti susjedima, koji rade za svoje ali i za zajedničko dobro, nastoji ih osposobiti u upravljanju svojom organizacijom u vlastitom interesu.

IZDAVAČ:
Osječko-baranjska županija

ZA IZDAVAČA:
Krešimir Bubalo, župan

IZRADA:
Zadruga Poduzetnička mreža
Centar za promicanje i razvitak
poduzetništva

SURADNIK:
Poduzetnički centar Belišće

KOORDINATOR IZRADE:
Agencija za razvoj
Osječko-baranjske županije

REDAKTOR:
Snježana Stanarević
Pedagoški fakultet Osijek

AUTORI:
Sandra Dominić
Igor Dominić

**OBLIKOVANJE, DIZAJN I
PRIPREMA:**
TIPO grafičko proizvodno
uslužna radnja

TISAK:
TIPO grafičko proizvodno
uslužna radnja

NAKLADA: 1000 primjeraka

**CIP - Katalogizacija u publikaciji
GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA OSIJEK**

UDK 334.732 (497.5-37 Osijek)

DOMINIĆ, Sandra
Zadruga za XXI. stoljeće : Osječko-
baranjska županija / Sandra Dominić, Igor
Dominić. - Osijek : Osječko-baranjska
županija, 2006.

ISBN 953-7243-3-6

1. Dominić, Igor

110827086

**Osječko - baranjska županija
2006. godina**